

INSTYTUT ROZWOJU MIAST I REGIONÓW

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ
I PRZESTRZENNEJ MIASTA LESZNA

Leszno – Warszawa, 2021 r.

OPRACOWAŁ:

Siedziba w Warszawie

ul. Targowa 45, 03-728 Warszawa

Zespół autorski w składzie:

dr hab. inż. arch. Maciej Borska

mgr inż. Michał Cichocki

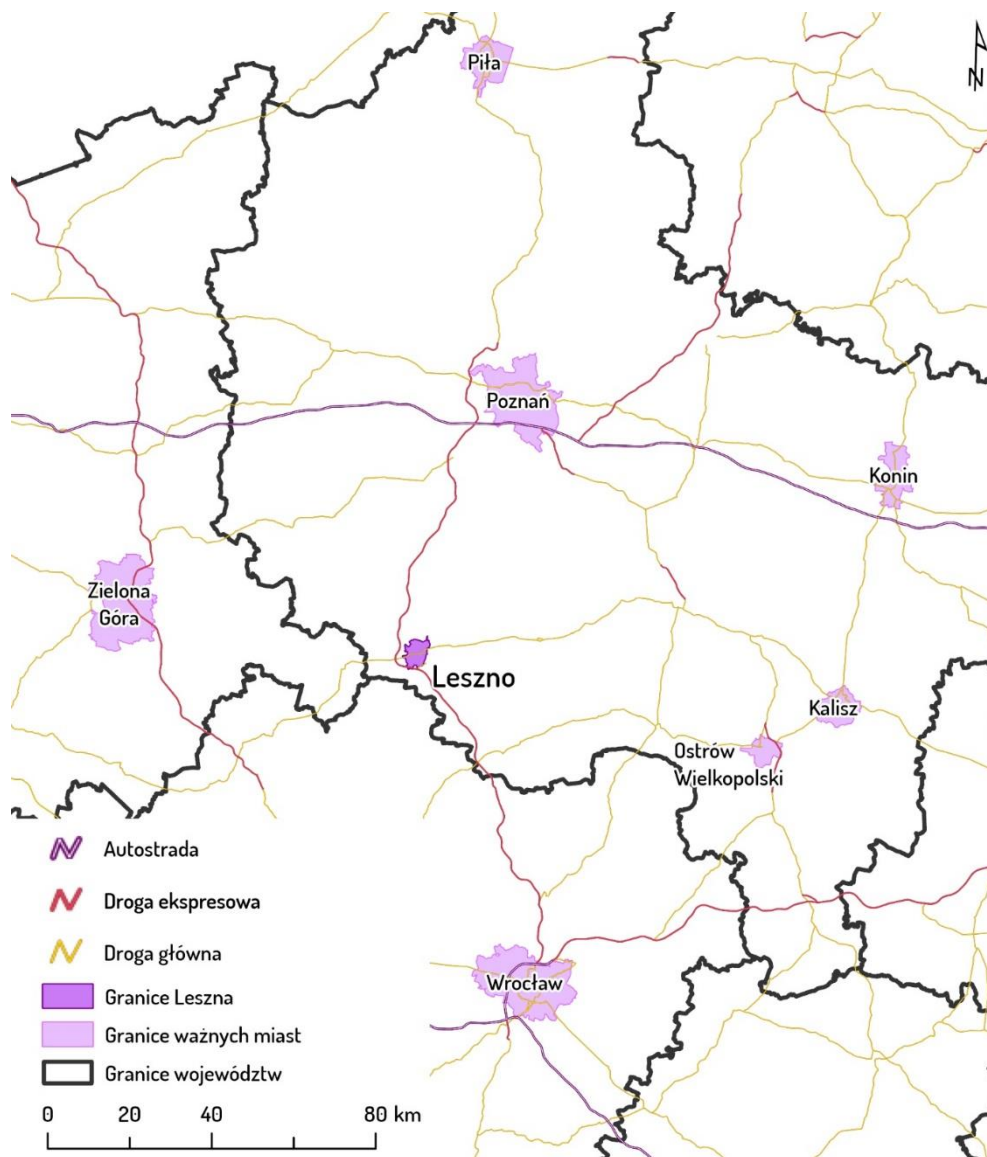
Spis treści

1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność komunikacyjna i mobilność ..	4
2. Ludność i procesy demograficzne,	7
3. Gospodarka i rynek pracy,	10
4. Środowisko naturalne i infrastruktura,	14
5. Kultura	18
6. Sport, rekreacja i turystyka,	21
7. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	24
8. Bezpieczeństwo publiczne	28
9. Polityka społeczna	30
10. Edukacja i wychowanie	34
11. Kapitał społeczny - aktywność obywatelska	38
12. Finanse samorządowe,	41
13. Uwarunkowania instytucjonalne rozwoju miasta	44
14. Wnioski z analizy	48
15. Spis rysunków	51
16. Spis tabel	52

1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność komunikacyjna i mobilność

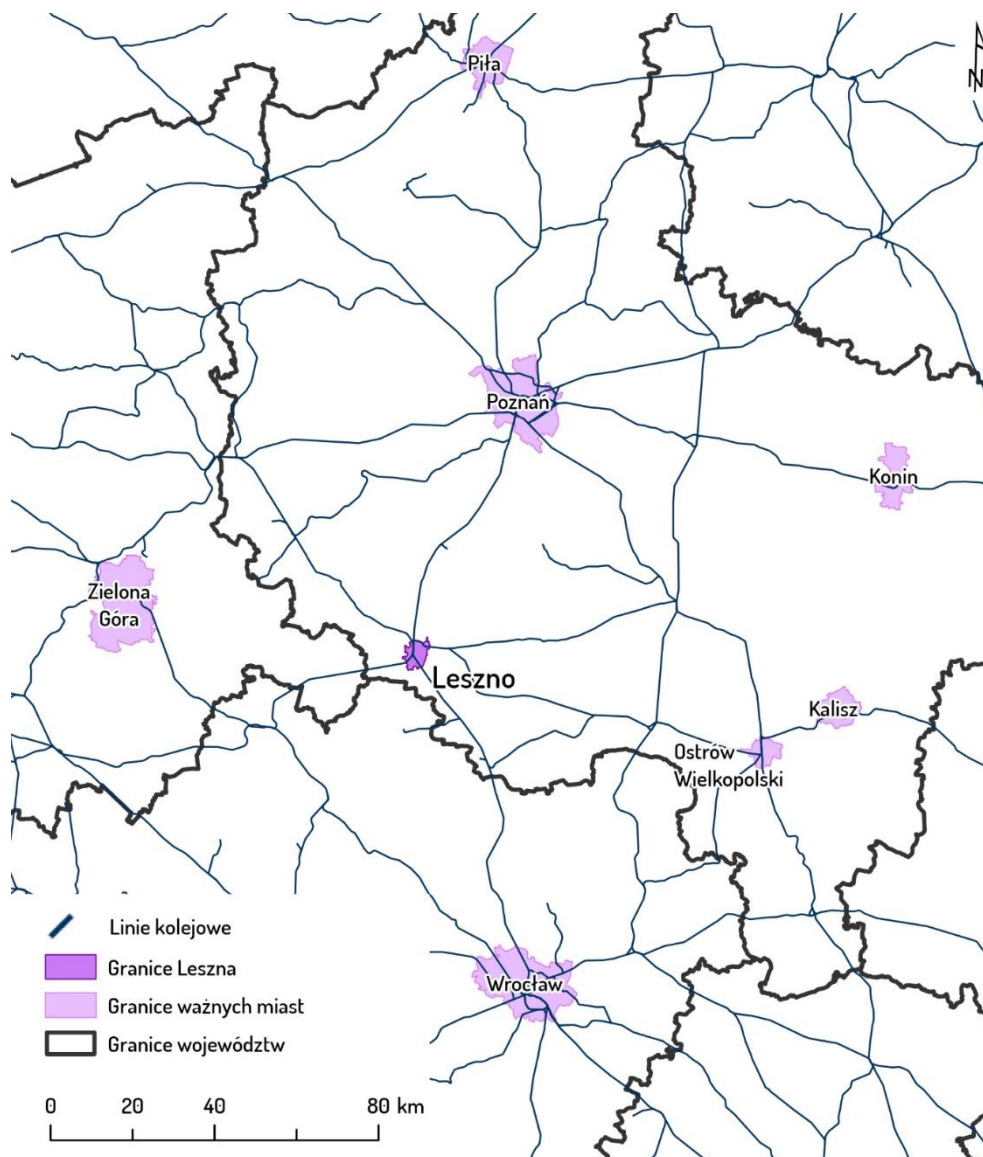
Leszno jest miastem na prawach powiatu położonym w południowo zachodniej części województwa wielkopolskiego, w odległości ok. 65 km od Poznania oraz ok. 85 km od Wrocławia. W latach 1975-1998 było siedzibą województwa leszczyńskiego. Powstanie miasta datowane jest na XIV w. Obecnie miasto zamieszkuje ok. 62 tyś mieszkańców.

Położenie miasta jest stosunkowo korzystne i zapewnia możliwość efektywnego dojazdu do najważniejszych ośrodków miejskich w regionie. Najważniejsze istniejące drogowe połączenia komunikacyjne zapewniają: droga szybkiego ruchu S5 oraz droga krajowa nr 12. Droga S5 biegnie z północy na południe, stanowi również zachodnią obwodnicę miasta, natomiast DK 12 przebiega przez miasto stanowiąc uciążliwość dla mieszkańców. Lesznu brakuje obwodnicy wyprowadzającej ruch samochodowy w kierunku wschód-zachód. Droga S5 umożliwia łatwy dojazd do autostrad A2 na północy oraz A4 na południu. (Rys. 1).

Rys. 1. Sieć głównych dróg kołowych regionu
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GDDKiA.

W Lesznie funkcjonuje kolej zapewniająca połączenia z licznymi miastami w Polsce. Podobnie jak w przypadku dróg kołowych najlepsze połączenie komunikacyjne występuje w osi północ-południe. Za najważniejsze bezpośrednie połączenia należy uznać Poznań, Wrocław i Zieloną Górę. Brakuje natomiast efektywnych połączeń z miastami tj. Warszawa czy Łódź, kursy te wymagają dodatkowych przesiadek. Jednakże istniejąca infrastruktura kolejowa ma potencjał do uruchomienia tego typu połączeń (Rys. 2).

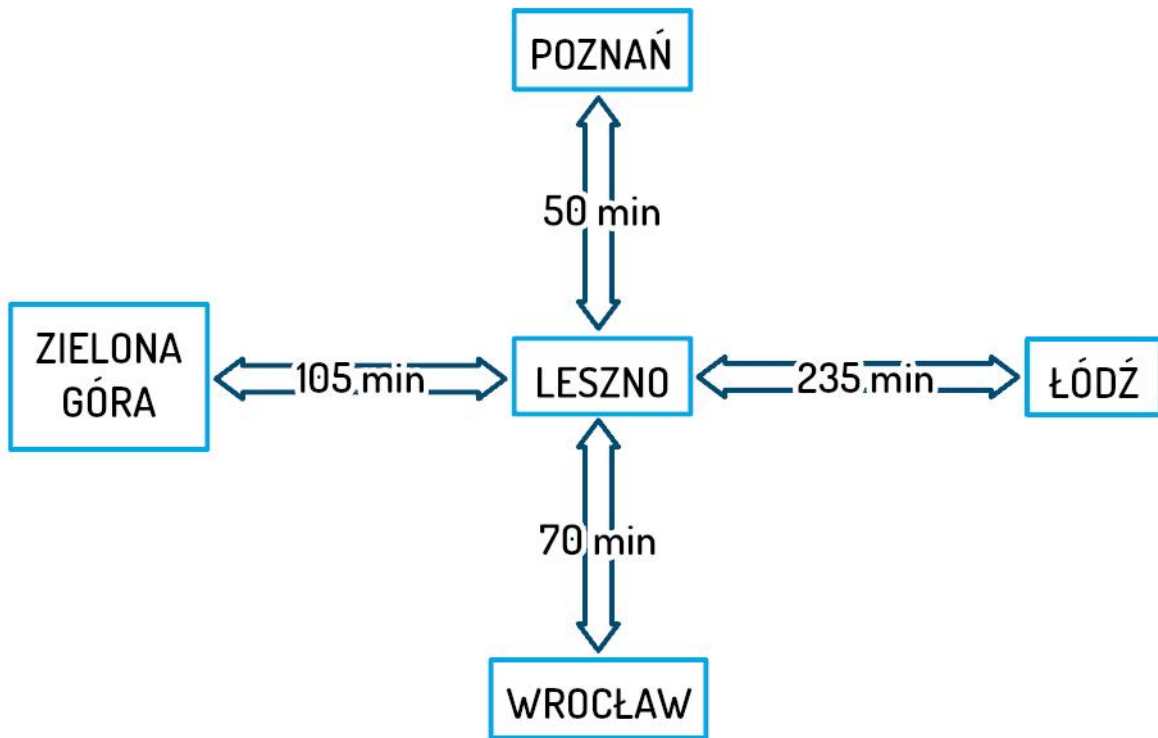

Rys. 2. Sieć kolejowa regionu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PKP.

Podstawową kwestią związaną z mobilnością jest dostępność czasowa wspomnianych wcześniej miejscowości. Dojazd do stolicy województwa, Poznania zajmuje ok. 50 min, natomiast dotarcie do Wrocławia to ok. 70 min. Oba kierunki mają zapewnione efektywne połączenie zarówno kolejowe, jak i drogowe. Bardziej czasochłonny jest dojazd w kierunku Zielonej Góry, zajmujący ok. 105 min. Pomimo bezpośrednich dojazdów drogi kołowe i kolejowe biegną przez Głogów, wydłużając czas podróży. Zdecydowanie bardziej czasochłonny jest dostęp w kierunku wschodnim, do Łodzi zajmujący ok. 235 min, jednakże czas ten może być różny w zależności od przyjętego środka transportu i pory. Obecnie

brak bezpośredniego połączenia kolejowego z Łodzią, natomiast dostęp samochodowy przez DK12 nie należy do najefektywniejszych czasowo (Rys. 3). Podróż do miejscowości tj. Warszawa wymaga dojazdu do Wrocławia lub Poznania, znacząco wydłużając podróż.

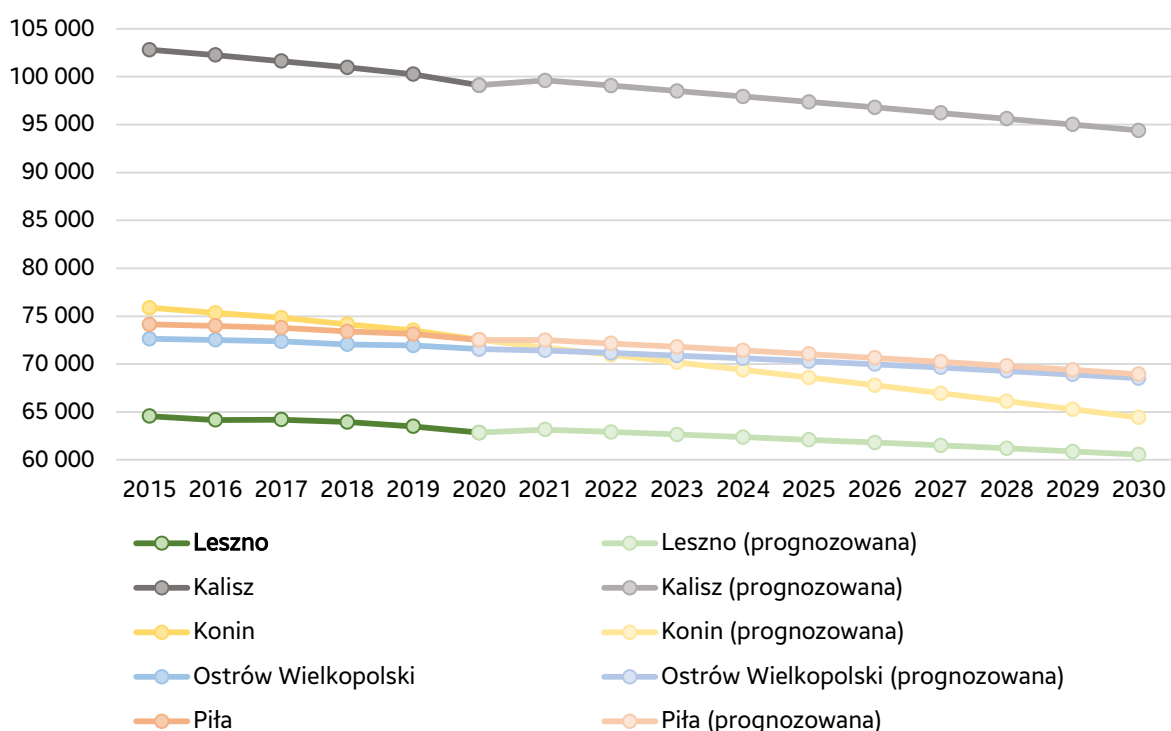

Rys. 3. Schemat dostępności czasowej pobliskich miast wojewódzkich
Źródło: opracowanie własne.

W zachodniej części Leszna usytuowane jest lotnisko cywilne. Obecnie pełni głównie funkcję rekreacyjną związaną ze sportami lotniczymi oraz organizowanie imprez przyciągających licznych uczestników. Lotnisko od 2018 r. zarządzane jest przez spółkę miejską, której celem jest rozwój lotniska w celu zwiększenia jego znaczenia w regionie. Jedną z najprężniejszych działalności są szkolenia lotnicze, w tym szybownicze.

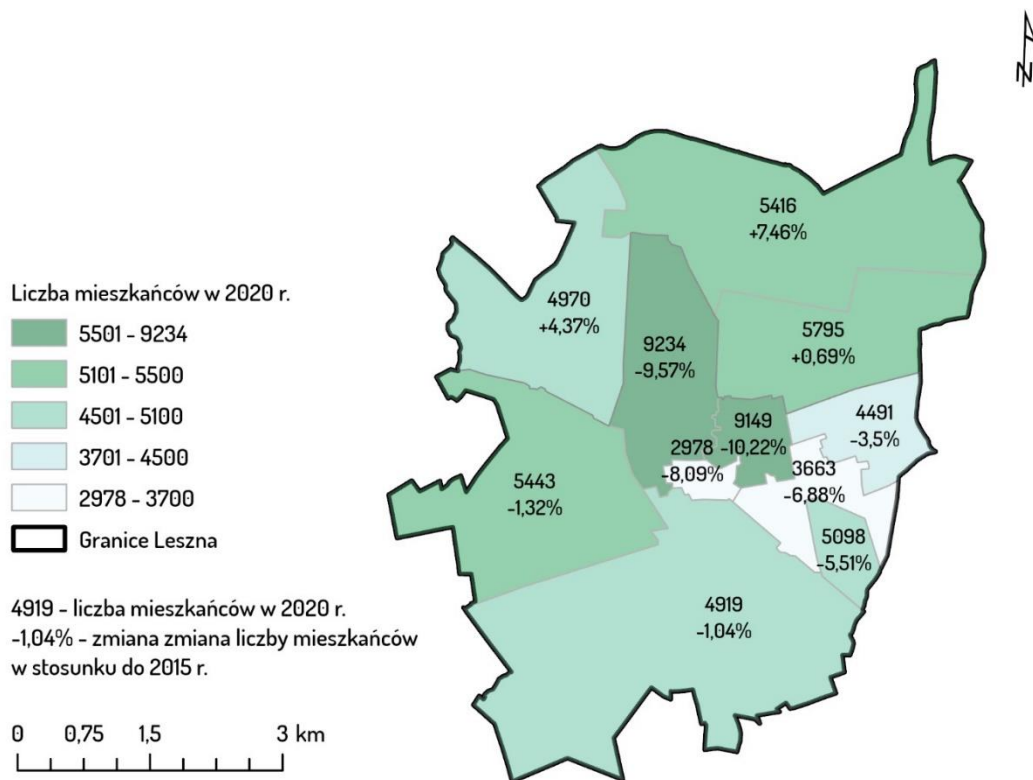
2. Ludność i procesy demograficzne,

Demografia i jej trendy stanowią bardzo istotny czynnik określający potencjał rozwojowy danej miejscowości. W ramach analiz w niniejszej diagnozie porównywane z Lesznom są podobne miasta województwa wielkopolskiego – Kalisz, Konin, Ostrów Wielkopolski i Piła. W przypadku Leszna zmiany demograficzne są bardzo zbliżone do tych obserwowanych w pozostałych miastach. Zaobserwować można delikatny spadek liczby mieszkańców, w 2020 r. Leszno zamieszkiwało według danych GUS 62 854 osoby, natomiast według prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS w 2030 r. w Lesznie ma mieszkać 60 553, stanowiło by to ubytek rzędu ok. 3,5%. W związku z czym należy uznać zmianę populacji miasta jako mało istotną oraz potencjalnie niepewną. Inne czynniki tj. migracja zagraniczna mogą znacząco wpłynąć na ogólną liczbę mieszkańców. Szczególnie biorąc pod uwagę lokalne znaczenie Leszna jako ośrodka miejskiego przyciągającego osoby spoza miasta. (Rys. 4).

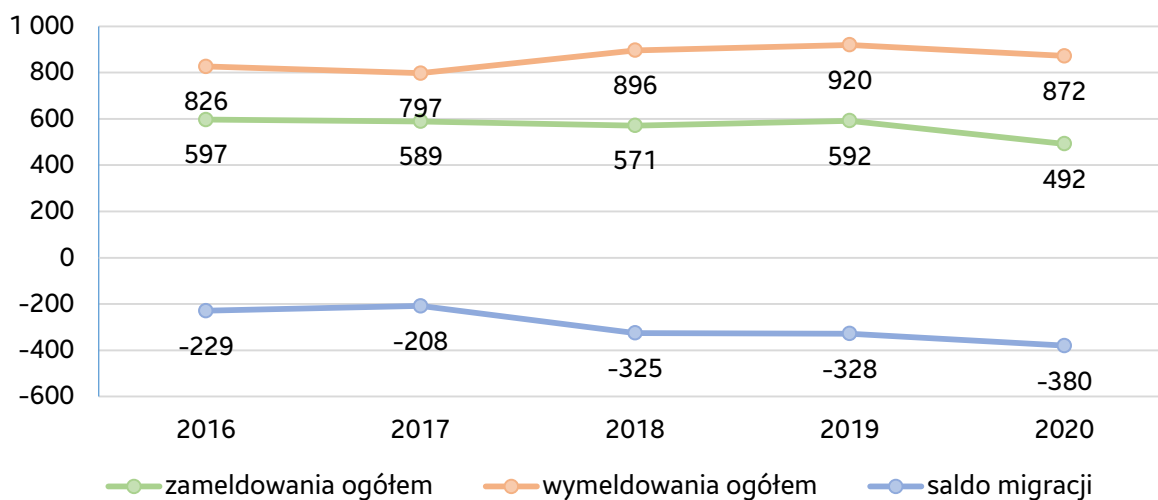
Rys. 4. Demografia analizowanych miast wraz z prognozą demograficzną
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS i Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030.

Na podstawie danych zbieranych na potrzeby monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji możliwe jest wskazanie obszarów, dla których zmiana liczby ludności jest największa. Zaobserwować można tym samym że w centralnych częściach miasta występuje największy spadek liczby mieszkańców, przekraczający w przypadku niektórych podobszarów 8% w stosunku do 2015 r. Natomiast obszary na północy i północnym-zachodzie (Zatorze i Gronowo) rozrastają się w zauważalnym stopniu. Może to świadczyć o zjawisku suburbanizacji, która dodatkowo może rozciągać się poza granice administracyjne miasta do przyległych gmin. Zaniża to liczbę mieszkańców mieszkających bezpośrednio w Lesznie, jednocześnie osoby te nadal związane są bezpośrednio z miastem np. poprzez pracę i zajęcia czasu wolnego (Rys. 5).

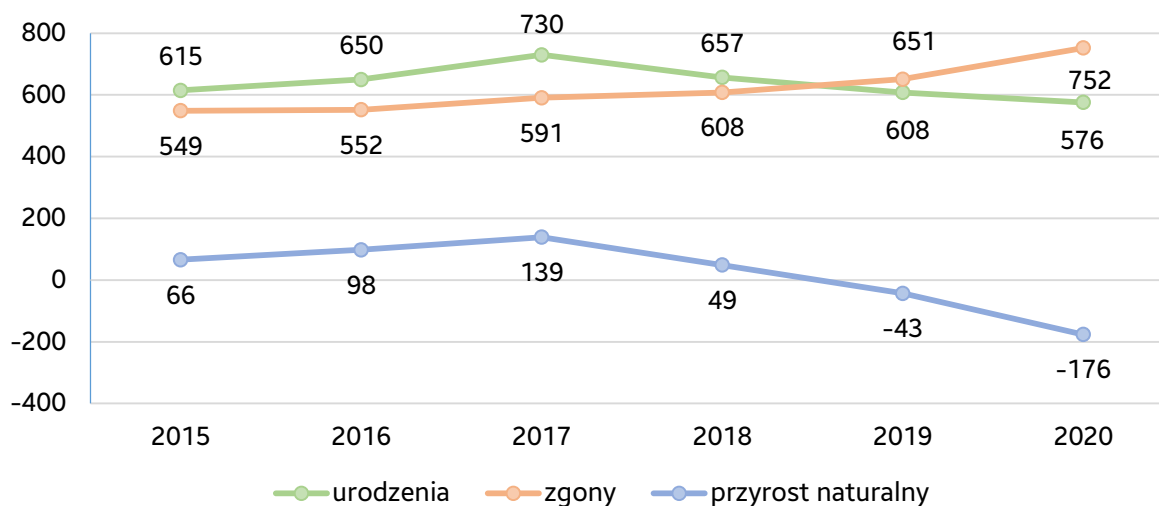

Rys. 5. Liczba ludności w 2020 r.
Źródło: opracowanie własne na danych z UM Leszno.

Elementami pozwalającymi określić powody zmian ludności są saldo migracji i przyrost naturalny. W przypadku Leszna w analizowanym horyzoncie czasowym od 2016 r. widoczny był stabilny trend wskazujący na przewagę osób wymeldowujących się z miasta. Jednakże jak już wspomniano osoby opuszczające Leszno mogą wybierać miejscowości położone na skraju miasta co zawyżałoby skalę migracji (Rys. 6). W przypadku drugiego analizowanego czynnika, czyli przyrostu naturalnego, w przypadku lat 2015-2018 obserwowano przewagę urodzin nad zgonami. Od 2019 r. widoczna jest przewaga zgonów, jednakże w przypadku 2020 r. widoczny wyraźny przyrost zgonów jest najprawdopodobniej bezpośrednim następstwem pandemii COVID-19. Tym samym nie sposób określić precyzyjnie trendu w tym zakresie (Rys. 7).

Rys. 6. Saldo migracji Leszna w latach 2016-2020
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Rys. 7. Przyrost naturalny Leszna w latach 2015-2020
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Leszno zamieszkiwane jest przez liczną grupę cudzoziemców zameldowanych na pobyt czasowy i stały wynoszącą 2314 osób według stanu na 15 listopada 2021 r. Łącznie miasto zamieszkuje przedstawiciele 40 krajów oraz 2 osoby o nieokreślonym obywatelstwie. Najliczniejszą grupą są obywatele Ukrainy stanowiący ok. 85% całkowitej liczby cudzoziemców. Zauważalnymi grupami są również przedstawiciele Białorusi, Syrii, Mołdawii, Rosji, Niemiec i Turcji. Dokładna skala migracji zagranicznych jest trudna do oszacowania z uwagi na np. sezonową migrację zarobkową, jednakże należy uznać wpływ migracji za istotny, szczególnie w przypadku obywateli Ukrainy. Właściwa aktywizacja cudzoziemców może przyczynić się do pobudzenia gospodarczego Leszna i poprawy sytuacji bytowej ludności napływowej (Tab. 1).

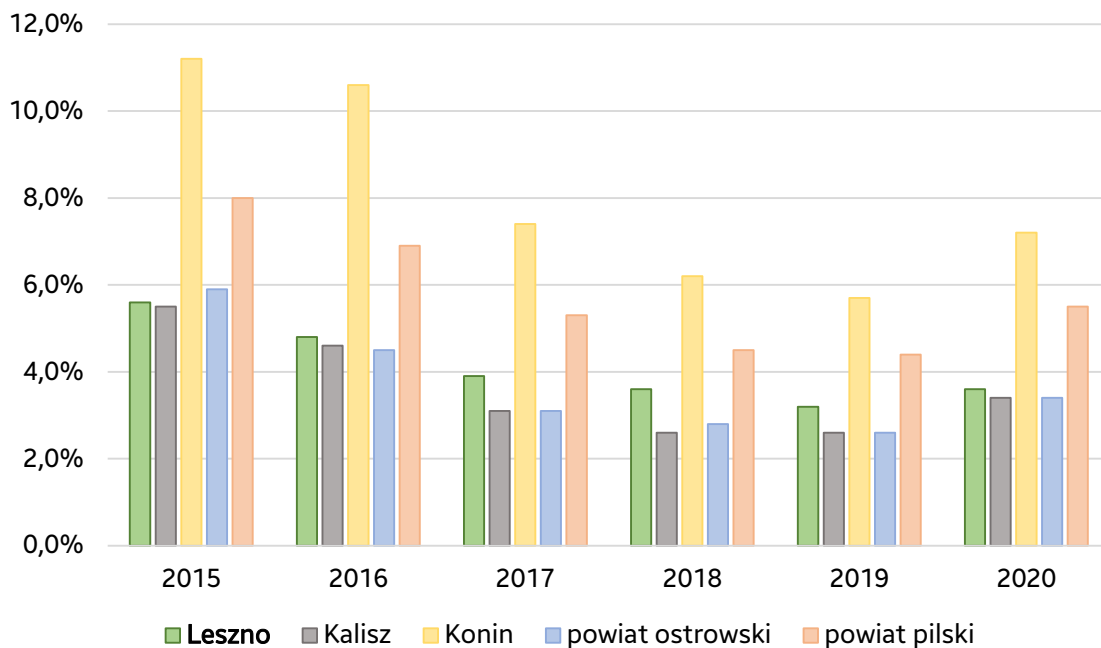
Tab. 1. Liczba cudzoziemców zameldowanych na pobyt czasowy i stały w Lesznie

Lp.	Kraj pochodzenia	Liczba osób	Lp.	Kraj pochodzenia	Liczba osób
1	Algieria	2	23	Niemcy	24
3	Bangladesz	6	24	nieokreślony	2
4	Belgia	1	25	Norwegia	4
5	Białoruś	51	26	Panama	7
6	Brazylia	8	27	Republika Korei	2
7	Bułgaria	4	28	Rosja	28
8	Chile	2	29	Rumunia	11
9	Chiny	1	30	Słowacja	3
10	Chorwacja	1	31	Słowenia	1
11	Czechy	1	32	USA	2
12	Egipt	5	33	Syria	34
13	Francja	6	34	Szwecja	4
14	Grecja	1	35	Turcja	16
15	Gruzja	13	36	Ukraina	1986
16	Hiszpania	14	37	Uzbekistan	3
17	Holandia	3	38	Węgry	6
18	Irlandia	2	39	Wielka Brytania	8
19	Kazachstan	2	40	Wietnam	5
20	Litwa	3	41	Włochy	6
21	Łotwa	2		Razem	2314
22	Mołdawia	30			

Źródło: UM Leszno [stan na 15 listopada 2021]

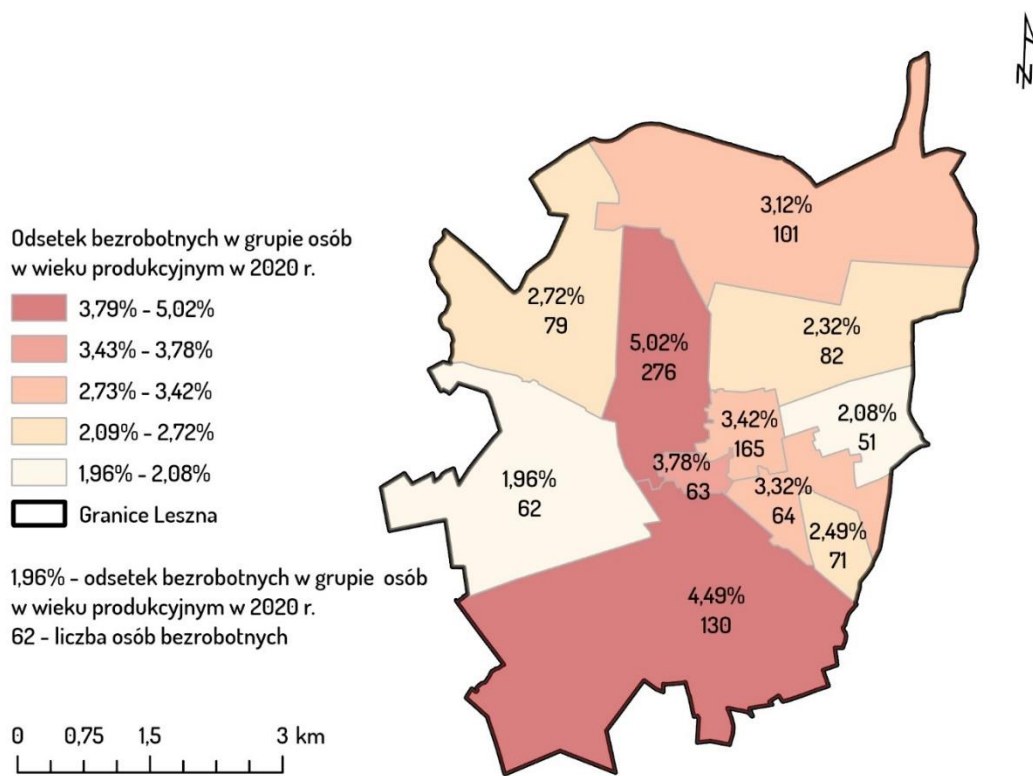
3. Gospodarka i rynek pracy,

Lokalny rynek pracy podobnie jak w innych regionach Polski podlega krajowej i globalnej sytuacji ekonomicznej. Widoczne jest to w ujęciu stopy bezrobocia, które w analizowanych miastach powiatowych i powiatach ukazują identyczne trendy, spadek w latach 2015-2019 oraz nieznaczny wzrost w 2020 r. Pozycja Leszna na tle innych ośrodków prezentuje się korzystnie, w 2020 r. bezrobocie, pomimo niecodziennej sytuacji związanej z pandemią, nie przekraczało 4%. Przewyższało tym samym nieznacznie naturalną stopę bezrobocia, która kształtuje się na poziomie od 2-3% (Rys. 8).

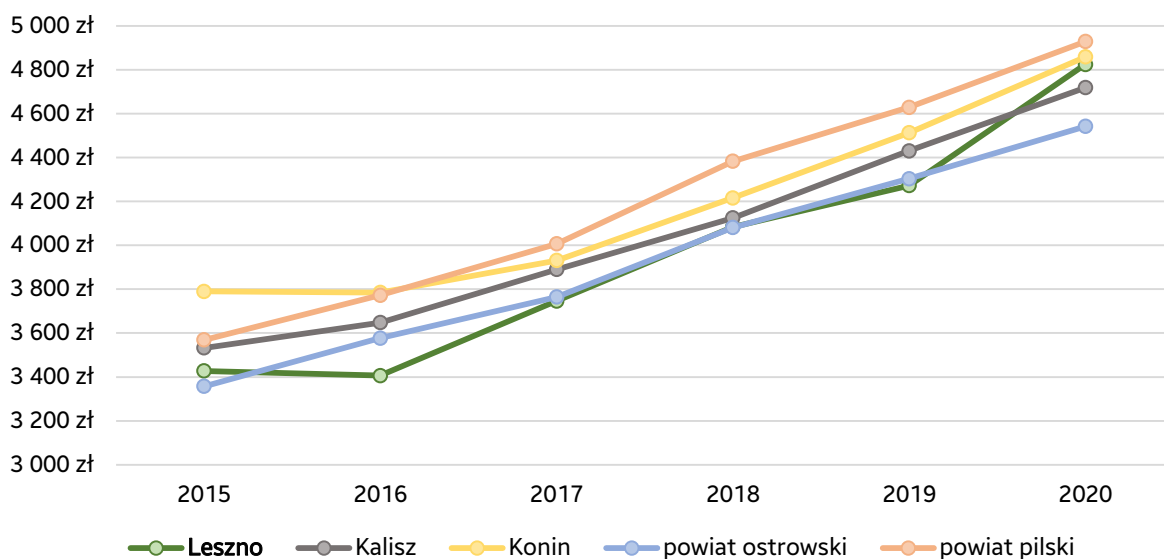
Rys. 8. Stopa bezrobocia w analizowanych miastach w latach 2015-2020
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Rozkład osób bezrobotnych na obszarze Leszna wskazuje na najmniejszy udział niepracujących w obszarach wokół centralnej części miasta. Prezentowany na Rys. 9 wskaźnik odnosi się do ogólnej populacji osób w wieku produkcyjnym w związku z czym nie należy go utożsamiać ze stopą bezrobocia. Najwięcej osób bez pracy znajduje się w obszarze będącym jednym z podobszarów objętych rewitalizacją. Ogólny rozkład bezrobotnych w Lesznie jest stosunkowo równomierny, mieszcząc się z reguły w przedziale od 2-5%.

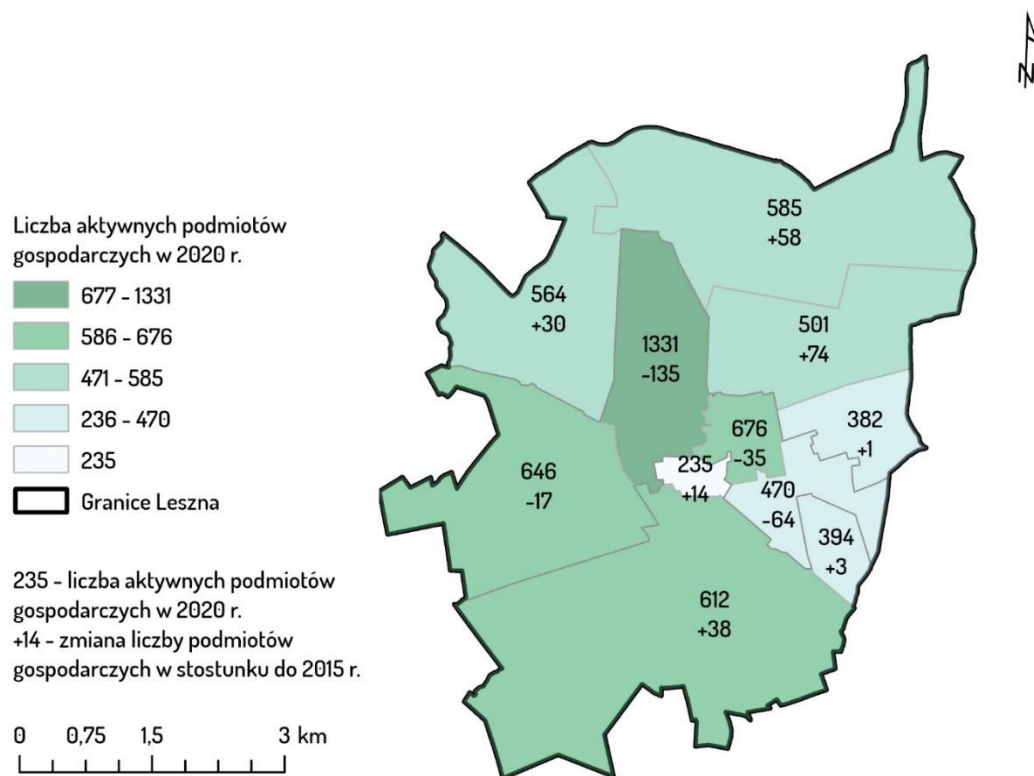
Rys. 9. Bezrobocie w grupie osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
Źródło: opracowanie własne na danych z UM Leszno.

Sytuacja ekonomiczna mieszkańców Leszna reprezentowana przez przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, w stosunku do podobnych miast regionu jest korzystna. Podobnie jak w przypadku stopy bezrobocia wszystkie ośrodki podlegają podobnym trendom, różniąc się wyłącznie dynamiką. Analizując zmiany na przestrzeni lat 2015-2020 można zauważyć istotną poprawę w przypadku Leszna. W 2016 r. Leszno wypadło najgorzej na tle pozostałych miast, natomiast poprawa w kolejnych latach uplasowała miasto w pozycji zbliżonej do Konina w 2020r. z kwotą rzędu 4 824 zł dla porównania wartość dla województwa wynosiła 4 986 zł, a dla kraju 5 523 zł(Rys. 10).

Rys. 10. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w analizowanych miastach w latach 2015-2020
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Jednym z czynników określających zmiany w aktywności gospodarczej mieszkańców jest liczba aktywnych podmiotów gospodarczych. W poszczególnych częściach Leszna nie uległa ona w latach 2015-2020 istotnym zmianom. Ogólna ich liczba nieznacznie zmalała o 33, stanowiąc ok. 0,5% ogólnej ich liczby. Jednakże w przypadku 2020 r. może być to następstwem pandemii COVID-19, która miała istotny wpływ na działalność gospodarczą całego kraju. Największym spadkiem cechował się obszar przy torach kolejowych, na którym również występowało największe bezrobocie. W przypadku większości obrzeżnych podobszarów miasta nastąpił przyrost liczby podmiotów gospodarczych (Rys. 11).

Rys. 11. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w 2020 r.
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Leszno.

Pod względem funkcjonujących podmiotów gospodarczych Leszno wypada dość dobrze na tle pozostałych analizowanych miast. Posiadając ogólnie więcej funkcjonujących podmiotów, od miast podobnej wielkości. W przypadku Kalisz, należy pamiętać o zauważalnie większej populacji przekładającej się na większy potencjał gospodarczy (Tab. 2).

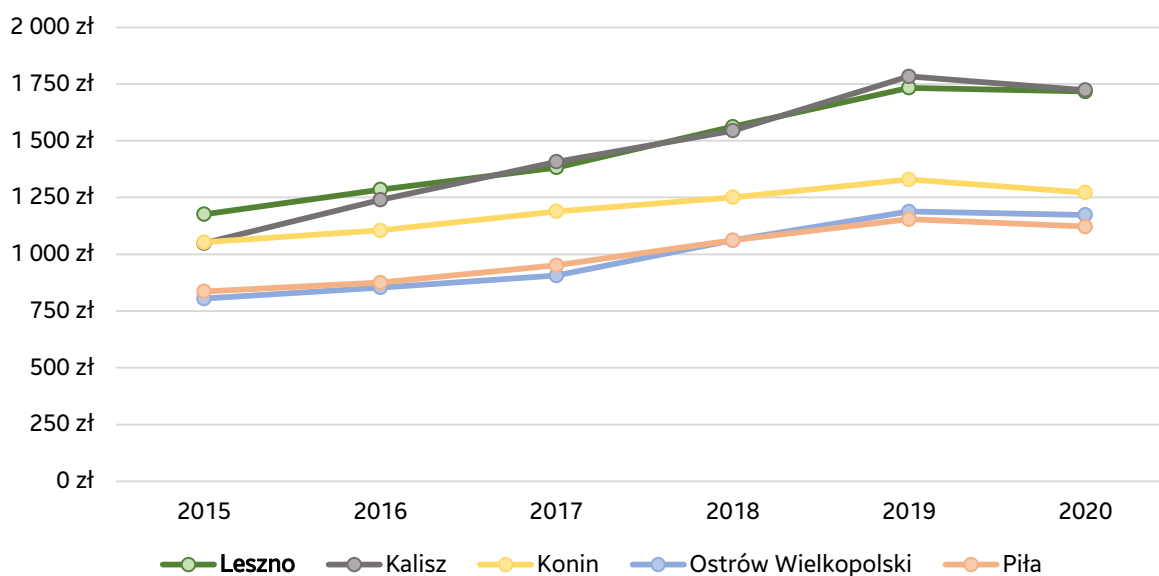
Tab. 2. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON wg klas wielkości

	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999	1000 i więcej	Ogółem
Leszno	8 863	346	65	9	2	9 285
Kalisz	11 501	423	95	14	2	12 035
Konin	8 253	291	80	6	3	8 633
Ostrów Wielkopolski	2 024	46	3	1	0	2 074
Piła	8 416	256	69	8	1	8 750

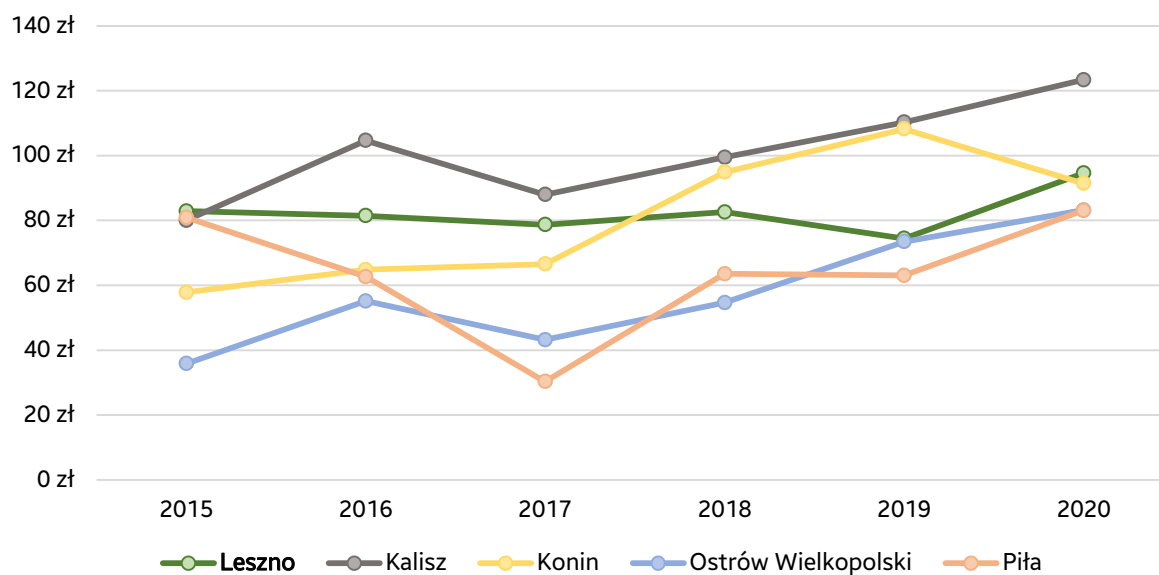
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

O dobrej sytuacji zarobkowej w skali regionu, mieszkańców Leszna świadczyć mogą wysokie na tle innych miast wpływy do budżetu miasta z podatku PIT. Poziom wpływów jest porównywalny do tych odnotowywanych w Kaliszu, który jak wcześniej wspomniano ma większy potencjał gospodarczy

związany z populacją (Tab. 13). Natomiast analizując dochody z podatku CIT można zaobserwować stabilność dochodową Leszna na przestrzeni lat 2015-2020 wahania dochodów były najniższe spośród analizowanych miast, natomiast w 2020 r. widoczny był niewielki wzrost. Umieszczając Leszno podobnie jak w przypadku dochodów z PIT na drugim miejscu za Kaliszem (Rys. 13).

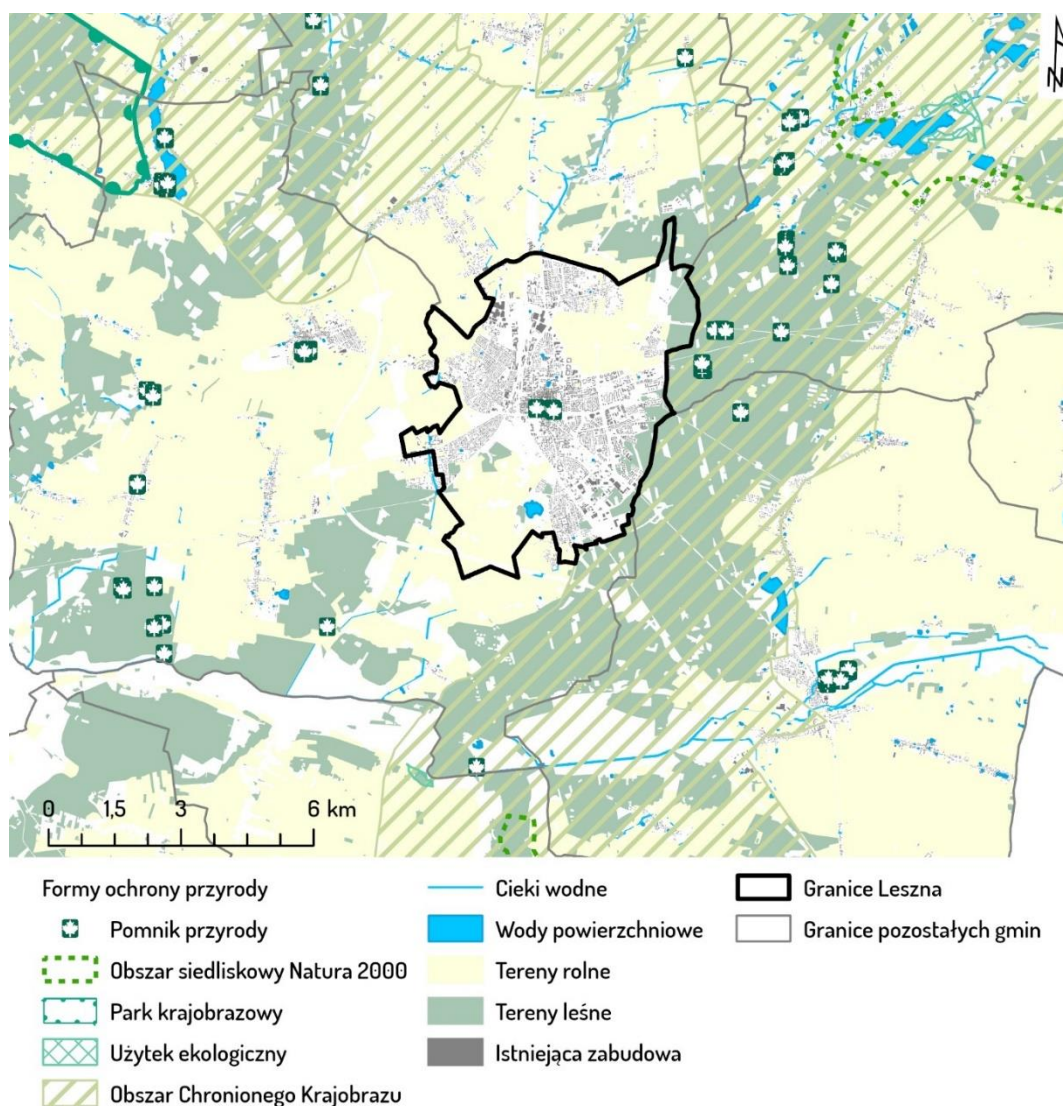
Rys. 12. Wpływy z PIT do budżetu miast w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Rys. 13. Wpływy z CIT do budżetu miast w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

4. Środowisko naturalne i infrastruktura,

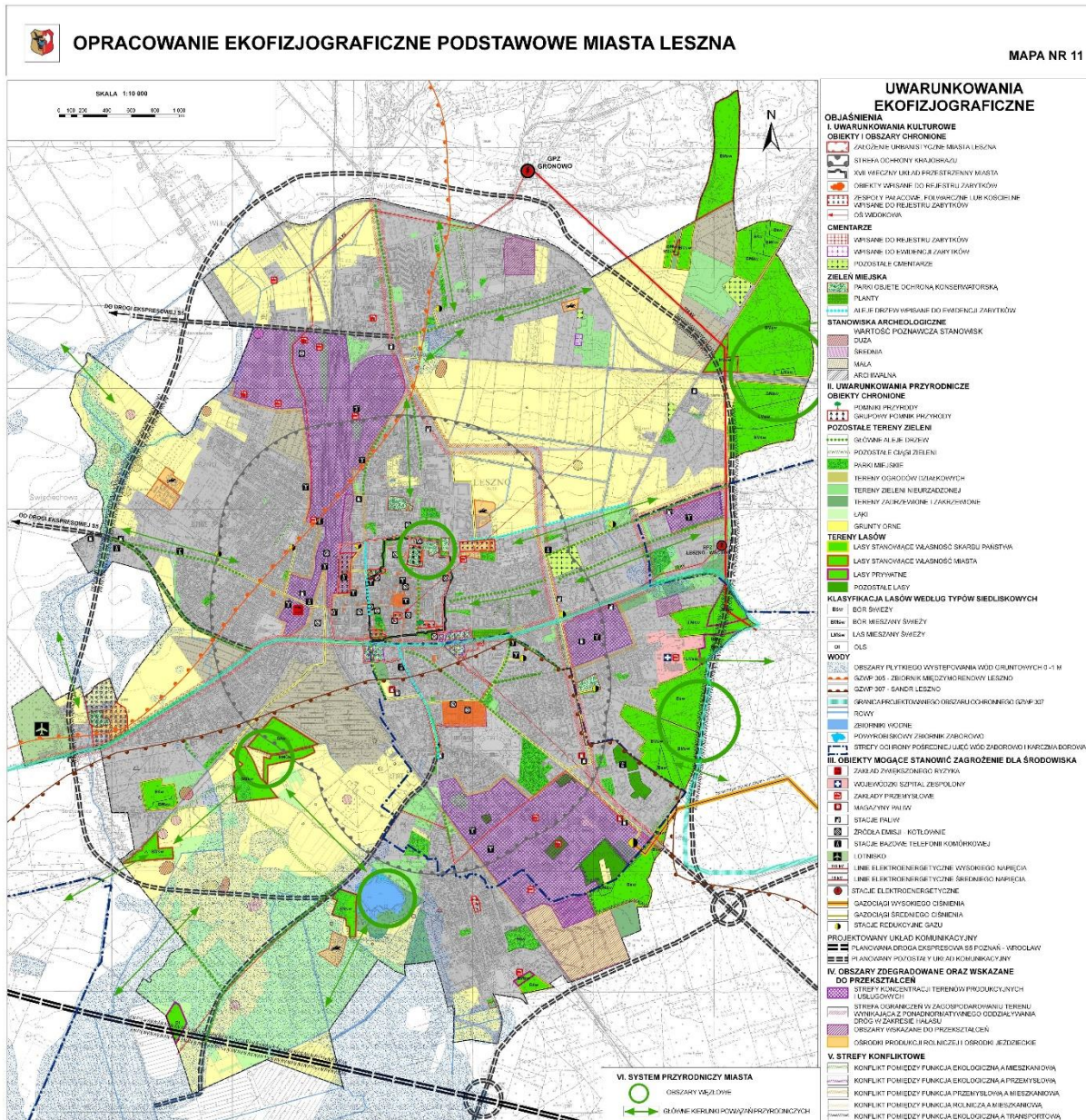
Krajobraz w regionie Leszna zdominowane jest przez tereny otwarte stanowiące w większości uprawy rolne i pastwiska. Od wschodu miasto okalają tereny leśne wchodzące w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osieckiego wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra, który swoim zasięgiem obejmuje również tereny na północ od miasta. Spośród terenów cennych przyrodniczo w okolicach Leszna wyróżnić można również obszary Natura 2000 - Zachodnie Pojezierze Krzywińskie na północnym-wschodzie i Dolina Dolnej Baryczy na południu. Na północny zachód od miasta znajduje się Przemęcki Park Krajobrazowy, a na północnym-wschodzie użytek ekologiczny Trzciniowisko. Bezpośrednio na terenie Leszna jedynymi prawnymi formami ochrony przyrody są pomniki przyrody (Rys. 14).

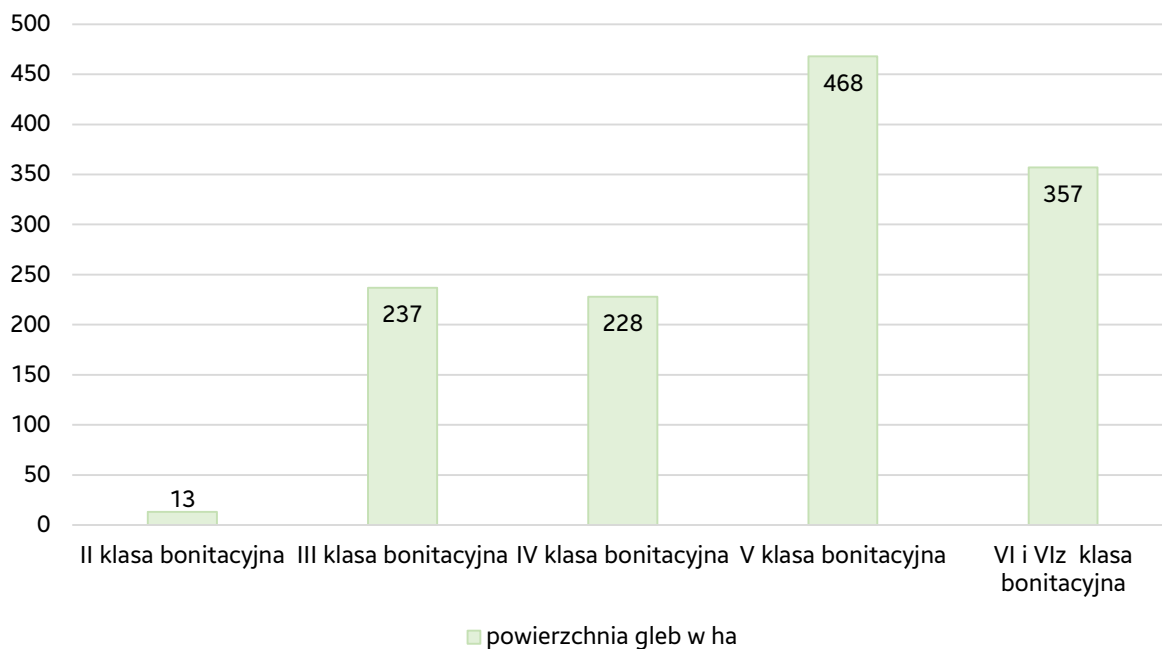
Rys. 14. Tereny cenne przyrodniczo w okolicach Leszna
Źródło: opracowanie własne

Terenami cennymi przyrodniczo w obrębie Leszna można uznać grunty wysokich klas bonitacyjnych (RII) zlokalizowane w północnej części miasta, stanowią one jednakże zaledwie ok. 13 ha (Rys. 16) oraz niewielkie tereny leśne, głównie przy wschodniej granicy (Rys. 15). Ważnymi obszarami dla funkcjonowania mieszkańców Leszna są natomiast tereny zieleni urządzonej, głównie zlokalizowane w centralnej części miasta. W południowo-wschodniej części Leszna zlokalizowany jest Park Tysiąclecia w

którym znajduje się ogród zoologiczny. Pozostałe tereny publicznej zieleni są stosunkowo niewielkie powierzchniowo. Jedynym istotnym terenem błękitnej infrastruktury jest zbiornik po wyrobiskowy Zaborowo w południowej części Leszna. W różnych częściach miasta znajdują się Rodzinne Ogrody Działkowe.

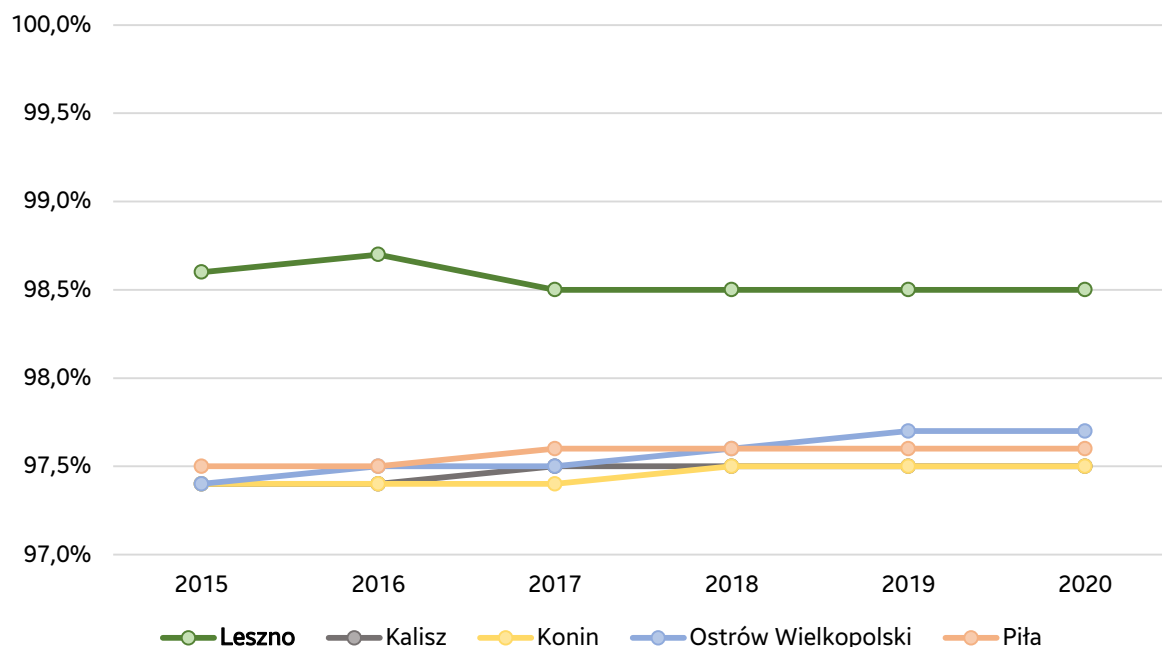

Rys. 15. Uwarunkowania ekofizjograficzne.
Źródło: opracowanie ekofizjograficzne podstawowe miasta Leszna

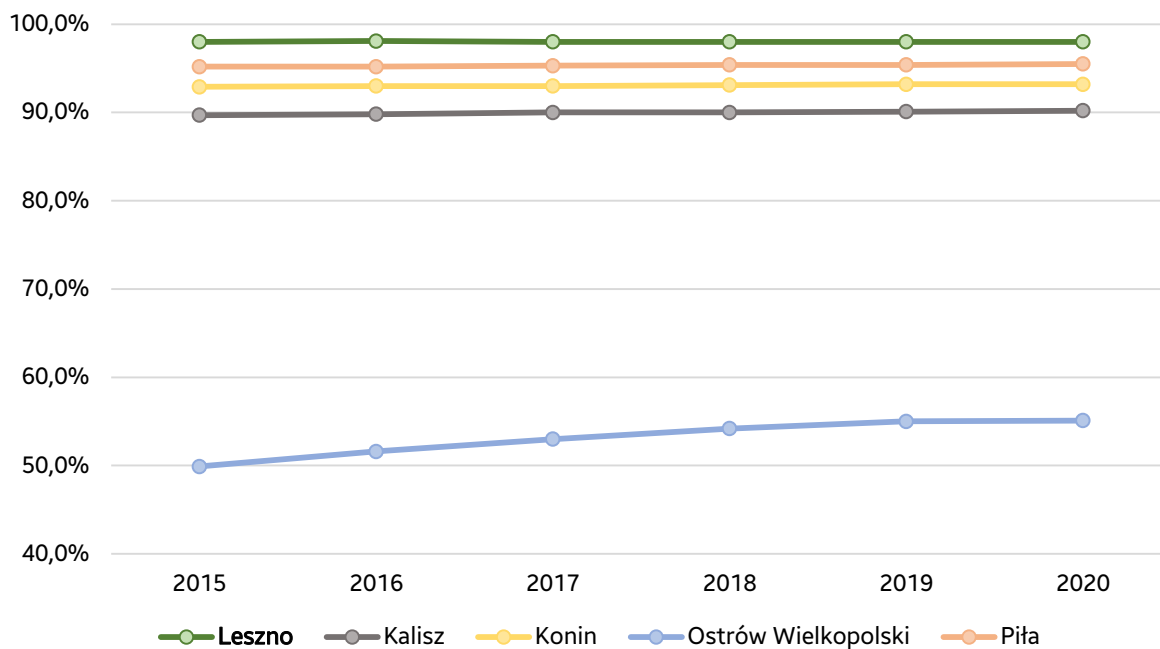

Rys. 16. Powierzchnia gleb rolnych według klas bonitacyjnych
 Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

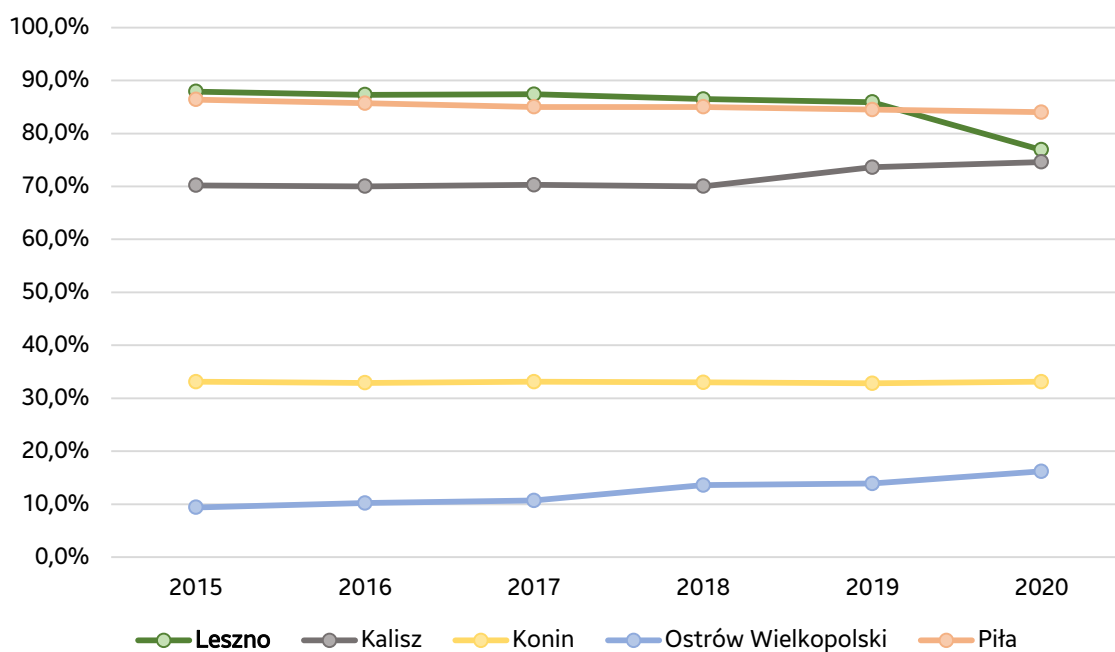
Pod względem dostępności infrastruktury technicznej Leszno wypada bardzo korzystnie w zestawieniu z podobnymi miastami. Dostępność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest bliska 100%, jednocześnie jest najwyższa spośród analizowanych miast. W przypadku sieci gazowej dostępność wynosi prawie 80% i również jest bardzo wysoka na tle innych ośrodków, w 2020 r. nieznacznie wyższą miała wyłącznie Piła (Rys. 17, Rys. 18, Rys. 19).

Rys. 17. Procentowy udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w analizowanych miastach
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Rys. 18. Procentowy udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w analizowanych miastach
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Rys. 19. Procentowy udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej w analizowanych miastach
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

5. Kultura

W latach 2018-2020 na terenie Leszna odbywały się cykliczne imprezy kulturalne o ponad lokalnym zasięgu:

- Międzynarodowe Leszczyńskie Warsztaty Jazzowe,
- Ogólnopolski Konkurs Literacko-Plastyczno Fotograficzny „Konfrontacje” oraz „Małe Konfrontacje”,
- Koncert z cyklu: Lwowiacy - Leszczyniakom,
- Leszczyński Festiwal Muzyczny im. R. Maciejewskiego,
- Międzynarodowe Warsztaty Gospel Workshop.

Miejski Ośrodek Kultury w Lesznie jest organizatorem licznych wydarzeń kulturalnych. W 2019 r. zorganizowana 317 różnych wydarzeń, które zgromadziły łącznie 55 960 osób. W przypadku 2020 r. możliwości organizacyjne zostały znacząco ograniczone przez obostrzenia związane z pandemią COVID-19. Część imprez takich jak seanse filmowe, wystawy czy imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne nie zostało w ogóle zorganizowanych. Natomiast w przypadku innych znacznemu zmniejszeniu uległa liczba samych imprez, jak i ich uczestników. Łącznie zorganizowano 91 imprez, w których udział wzięło 19 251 osób (Tab. 3).

Tab. 3. Wykaz wydarzeń organizowanych przez Miejski Ośrodek Kultury w Lesznie

Lp.	Rodzaj wydarzenia	Liczba wydarzeń		Liczba uczestników	
		2019	2020	2019	2020
1	seanse filmowy	2	-	702	-
2	wystawy	6	-	279	-
3	festiwale i przeglądy artystyczne	7	1	1 021	184
4	koncerty	56	17	26 799	9 164
5	prelekcje, spotkania, wykłady	26	10	3 326	1 396
6	imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne	2	-	210	-
7	konkursy	14	5	1 055	201
8	pokazy teatralne	61	21	13 932	5 983
9	konferencje	1	-	267	-
10	interdyscyplinarne	38	1	11 559	66
11	warsztaty	37	4	834	49
12	występy kabaretowe	5	6	1 542	1 728
14	imprezy taneczne	-	4	-	90
15	obchody świąt lokalnych i państwowych	-	3	-	390
13	inne	62	-	5 993	-
Razem		317	91	55 960	19 251

Źródło: Raport o stanie miasta Leszna za rok 2020 i rok 2019.

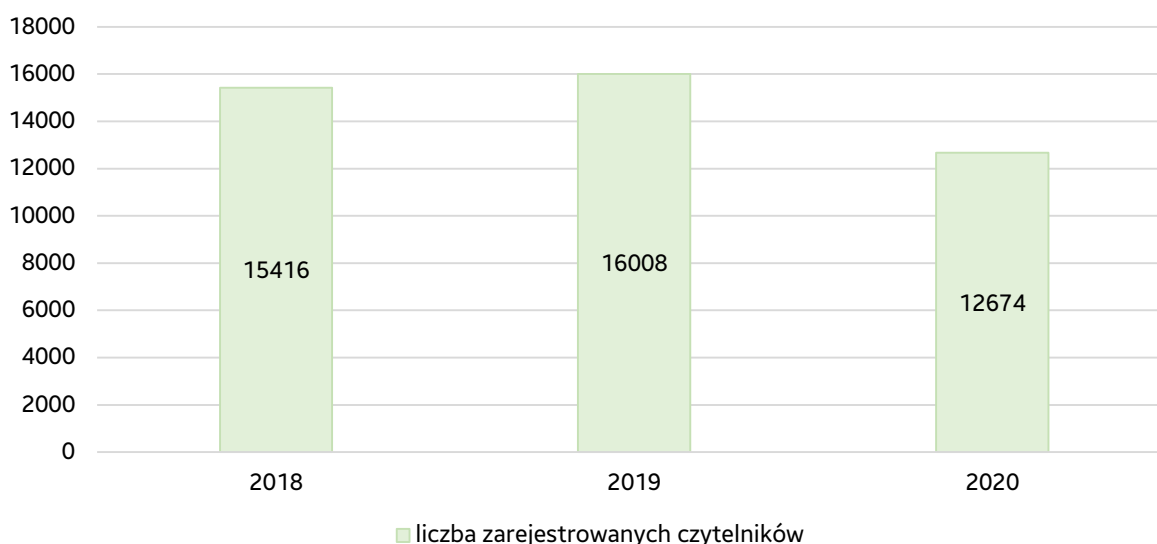
W ramach Miejskiego Ośrodka Kultury funkcjonują liczne zespoły artystyczne. Wpływ pandemii na liczbę grup i członków biorących w nich udział jest raczej niezauważalny (Tab. 4).

Tab. 4. Zespoły artystyczne prowadzone przez Miejski Ośrodek Kultury w Lesznie

Lp.	Zespół artystyczny	Liczba zespołów			Liczba członków		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020
1	instrumentalny	1	1	1	22	23	23
2	wokalno-instrumentalny	1	1	1	22	15	11
3	taneczny	3	3	3	188	97	86
4	teatralny	1	1	1	14	8	9
5	wokalny	7	8	7	119	111	107
6	akrobatyczno-cyrkowy	1	1	1	31	13	11
Razem		14	15	14	396	267	247

Źródło: Raport o stanie miasta Leszna za rok 2020.

Na terenie Leszna czynnych jest 6 filii oraz 10 punktów bibliotecznych posiadających według stanu na koniec 2020r. księgozbiór w liczbie ok. 200 000 egzemplarzy. Wpływ obostrzeń związanych z pandemią jest widoczny w przypadku czytelników bibliotek. W 2020 r. zarejestrowano o ok. 3 000 mniej czytelników niż w roku poprzednim. Ograniczeniu uległa również bogata działalność bibliotek w zakresie organizowanych spotkań i imprez, których część została zorganizowana w formie online. Pozwoliło to zorganizować podobną liczbę wydarzeń jak w latach ubiegłych, wyraźnemu zmniejszeniu uległa za to liczba uczestników (Tab. 5, Rys. 20).

Rys. 20. Liczba zarejestrowanych czytelników w bibliotekach publicznych

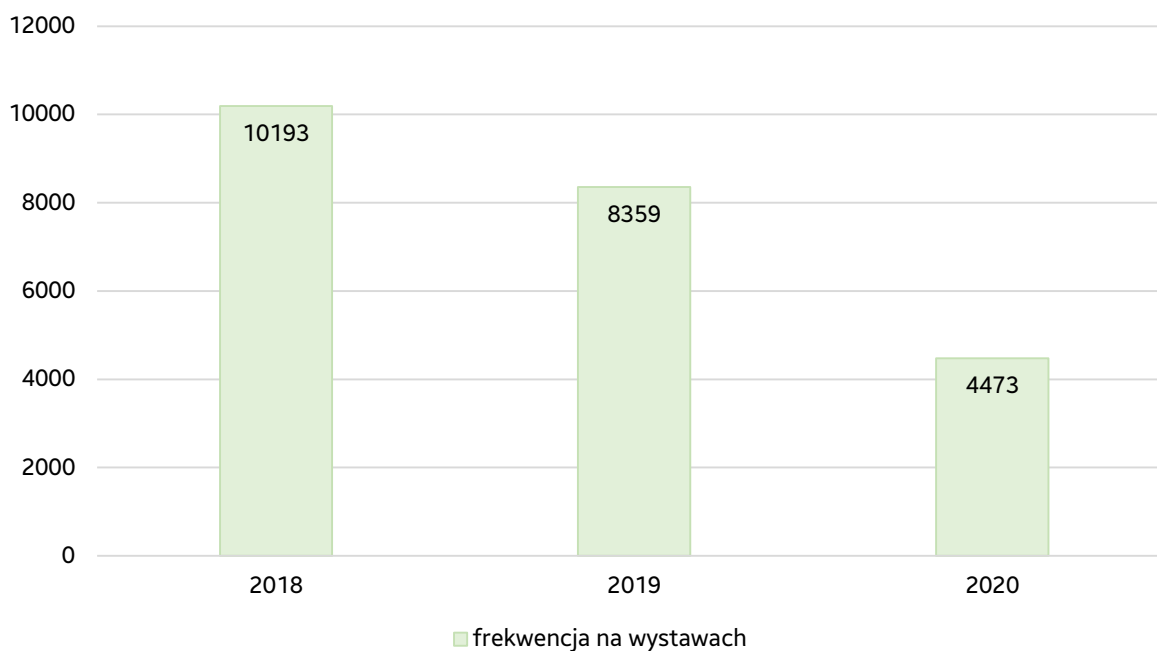
Źródło: Raport o stanie miasta Leszna za rok 2020, rok 2019 i rok 2018.

Tab. 5. Liczba imprez organizowanych przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Lesznie w raz z liczbą uczestników

Lp.		2019	2020
1	Liczba imprez	435	413
2	Liczba uczestników	31 401	10 072

Źródło: Raport o stanie miasta Leszna za rok 2020 i rok 2019.

W Lesznie funkcjonuje Miejskie Biuro Wystaw Artystycznych zajmujące się organizacją wystaw z różnorodnego zakresu sztuki. Wystawy prezentowane są w 3 galeriach, realizowany jest również program edukacyjny skierowany szerokiego grona odbiorców. W 2020 r. spadła zarówno liczba organizowanych wystaw – 8, w poprzednich latach było to 14 w 2018 r. i 15 w 2019 r. Wyraźny spadek odnotowano również w liczbie odwiedzających, która była prawie dwukrotnie niższa niż w poprzednim roku (Rys. 21).

Rys. 21. Frekwencja na wystawach Miejskiego Biura Wystaw Artystycznych w Lesznie
 Źródło: Raport o stanie miasta Leszno za rok 2020, rok 2019 i rok 2018.

Od 2016 r. w Lesznie funkcjonuje Teatr Miejski będący jednym z najmłodszych publicznych teatrów w Polsce. Historia działalności teatralnej Leszno sięga czasów przed wojennych. Od początku swojej działalności Teatr funkcjonuje wyjątkowo prężnie organizując rocznie około 150 spektakli przyciągając dziesiątki tysięcy widzów. Pandemia ma wyraźny wpływ na możliwości funkcjonowania Teatru. W 2020 r. liczba spektakli wyniosła zaledwie 49, a liczba widzów to 5 396 osób.

Tab. 6. Działalność Teatru Miejskiego w Lesznie

	Liczba spektakli	Liczba widzów
2018	159	16827
2019	150	11976
2020	49	5396

Źródło: Raport o stanie miasta Leszno za rok 2020, rok 2019 i rok 2018.

Częścią kultury Leszno są obiekty zabytkowe, reprezentowane w głównej mierze przez budynki mieszkalne oraz obiekty sakralne, obiekty użyteczności publicznej, obiekty przemysłowe i gospodarcze itp., których liczba w Gminnej Ewidencji Zabytków, przekracza 750 pozycji. Najcenniejszymi obiektami są:

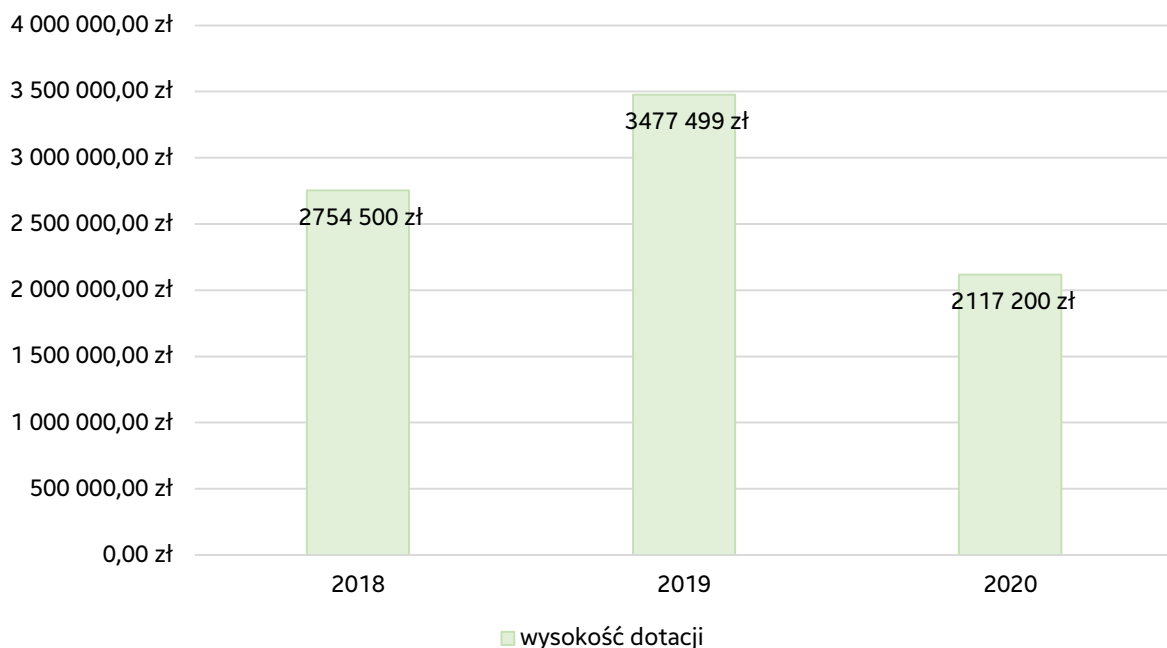
- Założenie urbanistyczne miasta Leszno datowane od końca XIV do XIX w.
- Zespół dworsko-folwarczny w Antoninach
- Zespół kościoła ewangelickiego w Zaborowie
- Zespół dworsko-folwarczny w Strzyżewicach wraz z parkiem

6. Sport, rekreacja i turystyka,

Sportową wizytówką Leszna jest żużel, miejscowy klub Unia Leszno należy do najbardziej utytułowanych zespołów żużlowych w polskiej historii. Stadion żużlowy im. Alfreda Smoczyka znajduje się w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Podobnie jak liczne obiekty sportowo-rekreacyjne tj.:

- Tor speedrowerowy
- Zadaszone lodowisko wraz z zapleczem socjalno-usługowym
- Stadion lekkoatletyczny wraz z boiskiem piłkarskim
- Pływalnia odkryta wraz z zapleczem sportowo-socjalno-gospodarczym
- Korty tenisowe
- Hala Sportowo-Widowiskowa Trapez im. Z. Białasa
- Sala sportowa Ćwicznia im. Jana Pawłaka wraz z kortami tenisowymi
- Sala szermiercza
- Kręgielnia
- Kompleks boisk sportowych im. Z. Adamczaka
- Kilka boisk typu ORLIK
- SKATEPLAZA wraz z boiskiem typu ORLIK
- Boisko wielofunkcyjne

Wsparcie finansowe sportu na terenie Leszna opiera się o dotacje celowe z budżetu miasta. W 2019 r. wyniosła ona prawie 3,5 mln zł, będąc o ponad 700 tyś. wyższa w stosunku do roku poprzedniego. Widoczny był wyraźny spadek poziomu dotacji w 2020 r. wynikający bezpośrednio z pandemii COVID-19 (Rys. 22), która spowodowała ograniczenie możliwości organizacji zajęć sportowych. W zakresie innych wydatków związanych ze sportem również widoczny jest wyraźny spadek w 2020 r. Zmniejszeniu uległy stypendia sportowe oraz zakup sprzętu sportowego do obsługi imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci (Tab. 7).

Rys. 22. Dotacja celowa z budżetu na finansowanie i dofinansowanie zadań publicznych zleconych do realizacji stowarzyszeniom

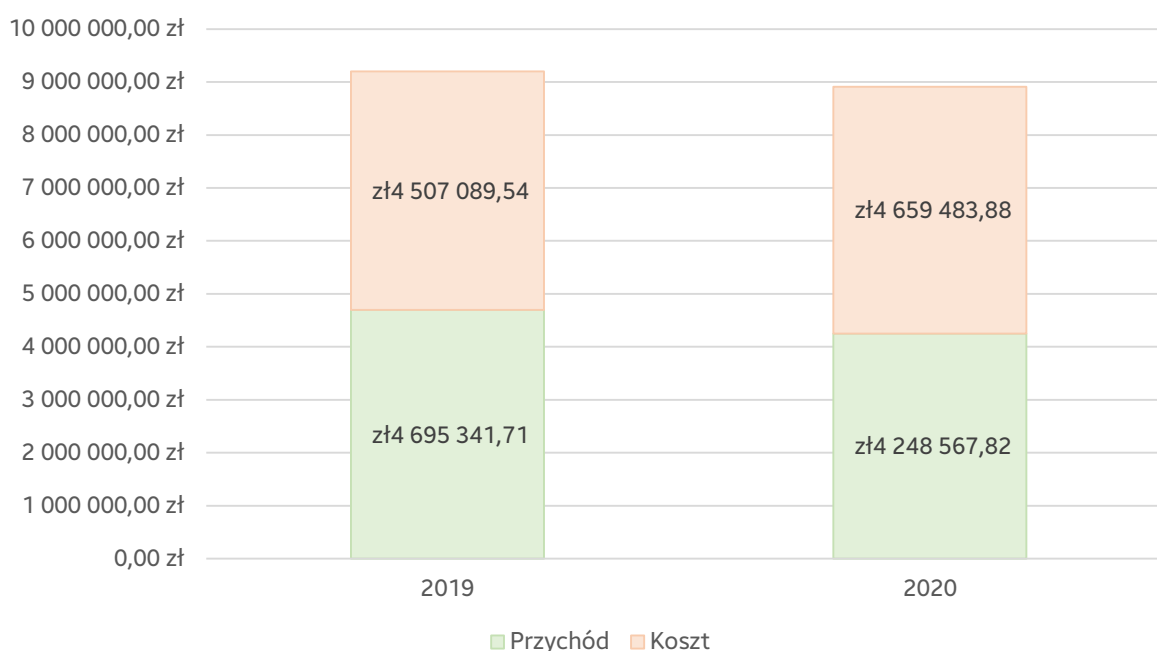
Źródło: Raport o stanie miasta Leszna za rok 2020, rok 2019 i rok 2018.

Tab. 7. Wydatki finansowe związane ze sportem

Lp.	Cel finansowania	Kwota finansowania		
		2018	2019	2020
1	nagrody i wyróżnienia sportowe	6 250	3 750	6 250
2	stypendia sportowe	21 400	24 728	6 272
3	zakup sprzętu sportowego do obsługi imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci	49 131	30 146	15 400

Źródło: Raport o stanie miasta Leszna za rok 2020, rok 2019 i rok 2018.

Ogólna sytuacja finansowa MOSiR jest dość korzystna w 2019 r. ośrodek odnotował niewielki zysk ze swojej działalności, natomiast strata odnotowana w 2020 r. wynika bezpośrednio z wyraźnego spadku przychodów, które powinny ulec poprawie po zakończeniu ograniczeń związanych z pandemią (Rys. 23).

Rys. 23. Sytuacja finansowa MOSiR w Lesznie

Źródło: Raport o stanie miasta Leszna za rok 2020 i rok 2019.

Działania miejskie od lat aktywnie promują turystykę i rekreację. Cyklicznie odbywa się szereg imprez przyciągających łącznie dziesiątki tysięcy uczestników popularyzując aktywność fizyczną tj. jazdę rowerem czy spływy kajakowe. Nie wątpliwy walor o dużym potencjalnie rekreacyjnym stanowi lotnisko Leszno-Strzyżewice w ramach którego funkcjonuje aeroklub. Widowiskiem cieszącym się największym zainteresowaniem są pokazy lotnicze. W 2020 r. pandemia COVID-19 znacząco ograniczyła liczbę uczestników, jak i możliwości organizacji samych imprez, z których część została odwołana (Tab. 8).

Tab. 8. Imprezy promujące turystykę w Lesznie

Lp.	Impreza promująca turystykę	Liczba uczestników		
		2018	2019	2020
1	Spływ Konwaliowym Szlakiem Kajakowym	80	80	80
2	Rajd Rowerowy „Rowerem przez Leszno-Region”	120	80	-
3	Nocna Światowa Rowerówka	200	-	-
4	Retro Rowerówka	70	70	80
5	Piknik „Leszczyńskie Smaki”	ok. 4000	ok. 5000	-
6	Rajd Rowerowy im. Zdzisława Adamczaka	ok. 230	ok. 200	-
7	Rajd Rowerowy „Rowerem do Włoszakowic”	-	ok. 150	-
8	Powrót Króla	ok. 3000	ok. 5000	-
9	Mini Piknik Szybowcowy (Antidotum AirShow Leszno od 2020)	ok. 5000	ok. 5000	ok. 8000
10	Zwiedzanie Miasta z Przewodnikiem	30	30	-
11	Zwiedzanie Miasta z Przewodnikiem w ramach akcji „Wakacje Seniorów w Lesznie”	-	30	-

Źródło: Raport o stanie miasta Leszna za rok 2020, rok 2019 i rok 2018.

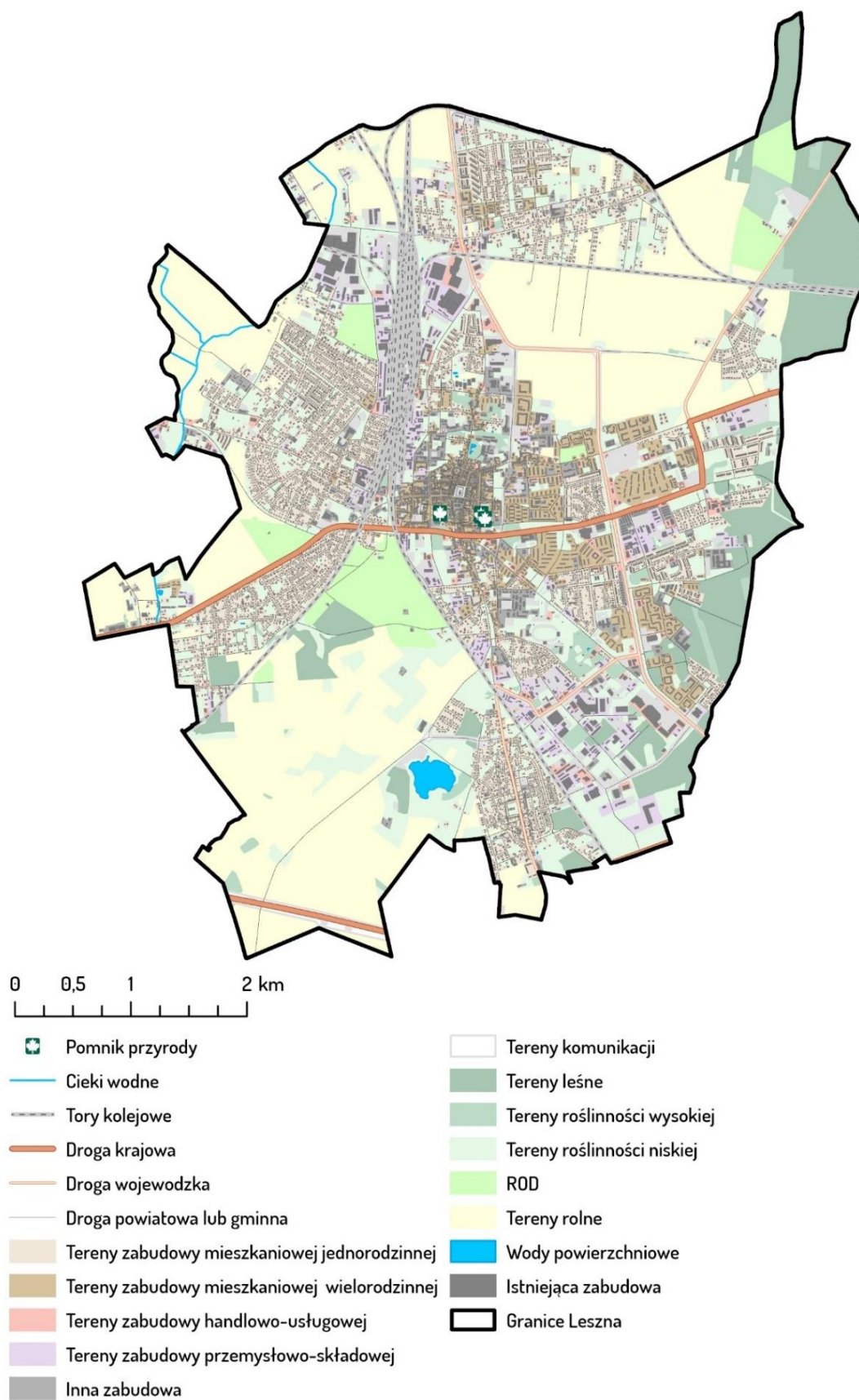
7. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W zagospodarowaniu przestrzennym Leszna istotną rolę odgrywa linia kolejowa dzieląca miasto na kilka części. Miasto posiada stosunkowo zwartą strukturę zabudowy, rozwój tkanki miejskiej odbywał się wzdłuż linii kolejowych. Obszary położone na południu miasta są najmniej zabudowane, stanowiąc w większości tereny przeznaczone na funkcję zieleni otwartej i Rodziny Ogródów Działkowych, nie będąc tym samym przeznaczone pod zabudowę. Tereny na północy, południowym wschodzie i przy zachodniej granicy Leszna pełnią funkcję terenów przemysłowych, o powierzchni ponad 400 ha, stanowiąc zaplecze rozwoju gospodarczego miasta. Uzupełnienie funkcji gospodarczych pełnią tereny o przeznaczeniu usługowym rozmieszczone w różnych częściach Leszna. Rezerwę inwestycyjną pod budownictwo mieszkaniowe stanowi przede wszystkim obszar położony w północno-wschodniej części miasta, obecnie pełniący funkcję terenów rolnych. Miasto posiada niewykorzystany potencjał rozwoju turystycznego w okolicach zbiornika po wyrobiskowego Zaborowo. Aktualne pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego to ok. 90%, celem polityki przestrzennej samorządu jest pełne pokrycie miasta planami miejscowymi. Polityka w tym zakresie skutecznie ogranicza możliwości realizacji zabudowy niezgodnie z przeznaczeniem terenów w studium. (Rys. 24, Rys. 25, Tab. 9)

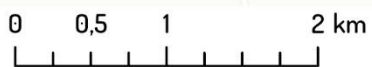
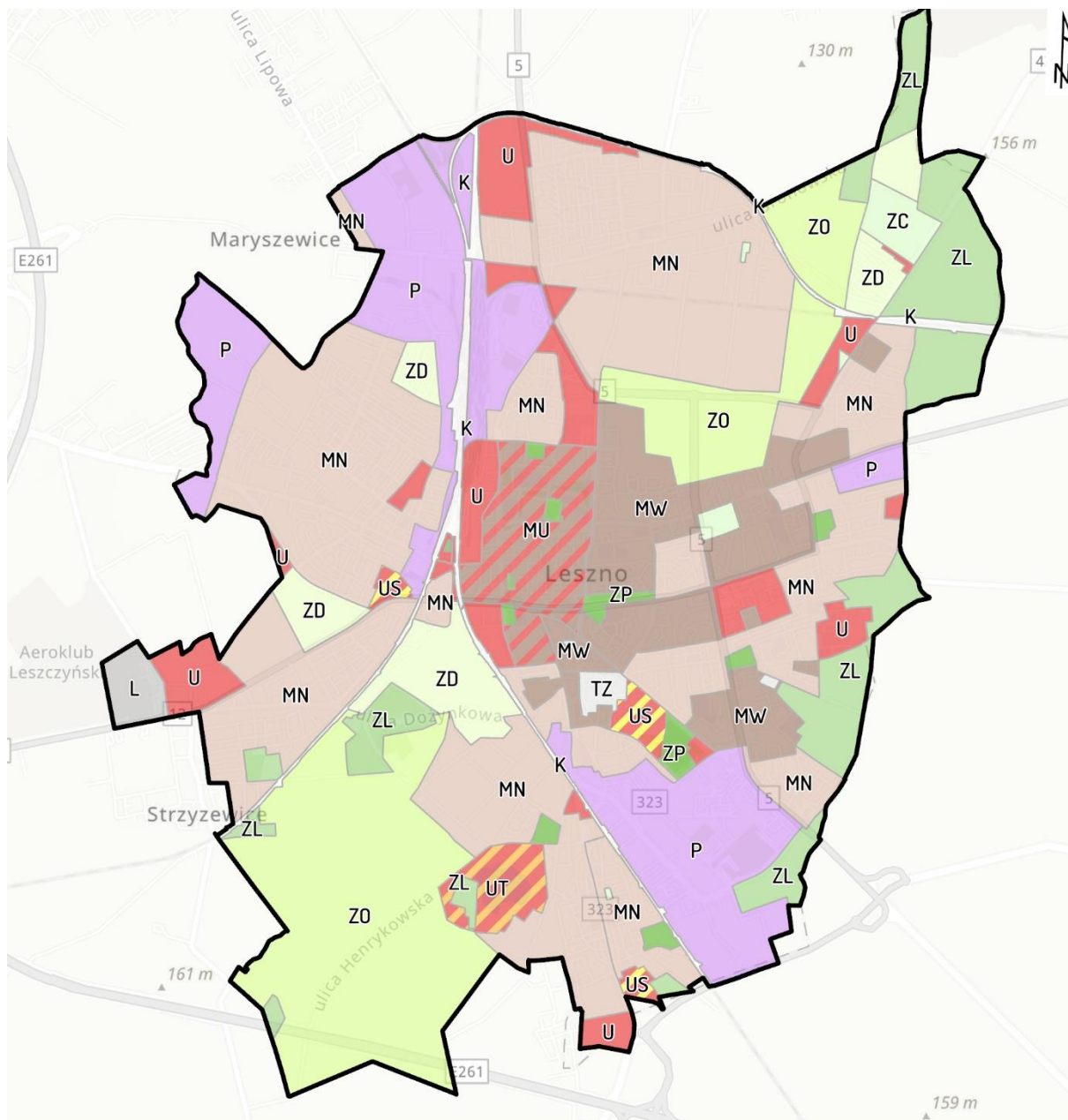
Tab. 9. Powierzchnia terenów według funkcji zgodnie ze studium

Lp.	Przeznaczenie terenu	Powierzchnia [ha]
1	MN – zabudowa jednorodzinna	1 125,98
2	MW – zabudowa wielorodzinna	252,20
3	MU – zabudowa wielorodzinna lub usługowa	115,41
4	U – zabudowa usługowa	193,29
5	UT – zabudowa usługowo-turystyczna	45,68
6	US – tereny sportowo-rekreacyjne	25,42
7	P – tereny produkcyjno-usługowo-techniczne	419,72
8	K – komunikacja	77,44
9	L – lotnisko	21,99
10	TZ – tereny zamknięte	10,76
11	ZP – zieleń urządzona	33,36
12	ZD – ogrody działkowe	125,81
13	ZC – cmentarz	28,73
14	ZO – zieleń otwarta	493,99
15	ZL – tereny lasów	249,63

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Leszna

Rys. 24. Użytkowanie terenów w Lesznie
 Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

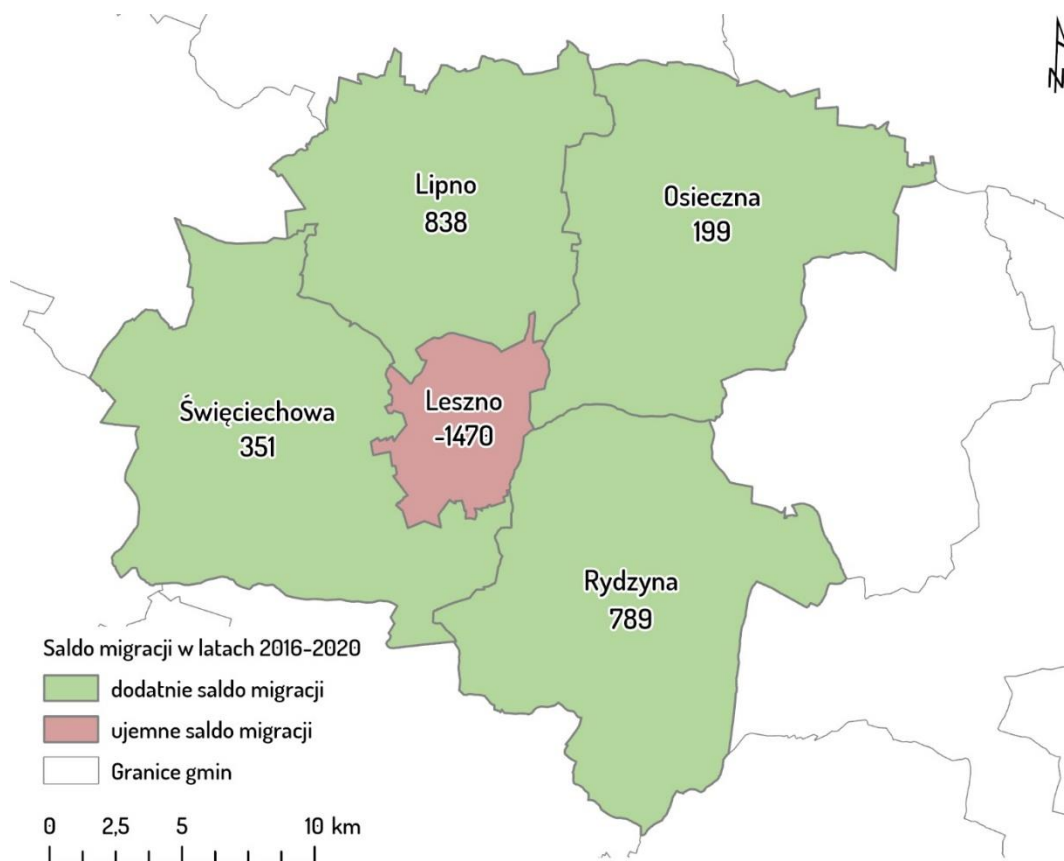
Przeznaczenie terenów według studium

zabudowa jednorodzinna	lotnisko
zabudowa wielorodzinna	tereny zamknięte
zabudowa wielorodzinna lub usługowa	zieleń urządzona
zabudowa usługowa	ogrody działkowe
zabudowa usługowo-turystyczna	cmentarz
tereny sportowo-rekreacyjne	zieleń otwarta
tereny produkcyjno-usługowo-techniczne	tereny lasów
komunikacja	Granice Leszna

Rys. 25. Przeznaczenie terenów

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Leszna

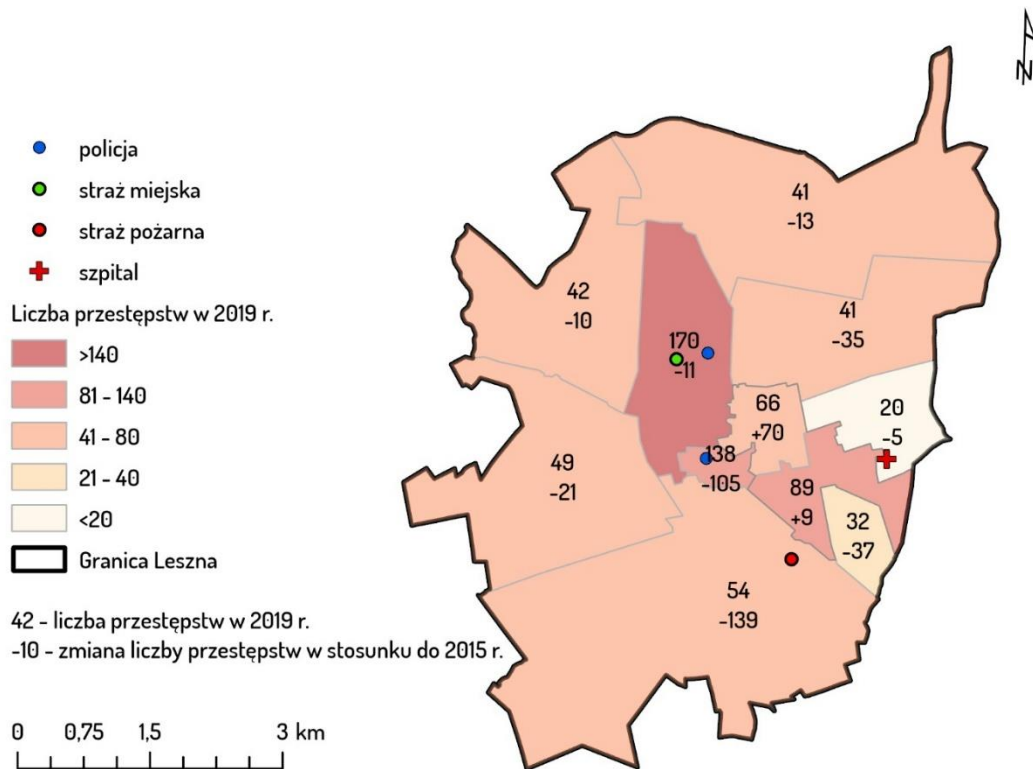
Dane związane z demografią wskazywały na ubytek mieszkańców Leszna. Z uwagi na to poddano analizie sytuację migracyjną gmin sąsiednich. Dane GUS wskazują dodatnie saldo migracji w latach 2016-2020 w gminach Lipno, Osieczna, Świąciechowa i Rydzyna. Może to potwierdzać tezę o wyprowadzaniu się osób z Leszna do gmin ościennych, co pozwala jednocześnie zakładać że skala depopulacji miasta jest mniejsza niż wskazywałyby na to dane dotyczące demograficzne dotyczące samego Leszna.

Rys. 26. Saldo migracji w Lesznie i przyległych gminach w latach 2016-2020
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

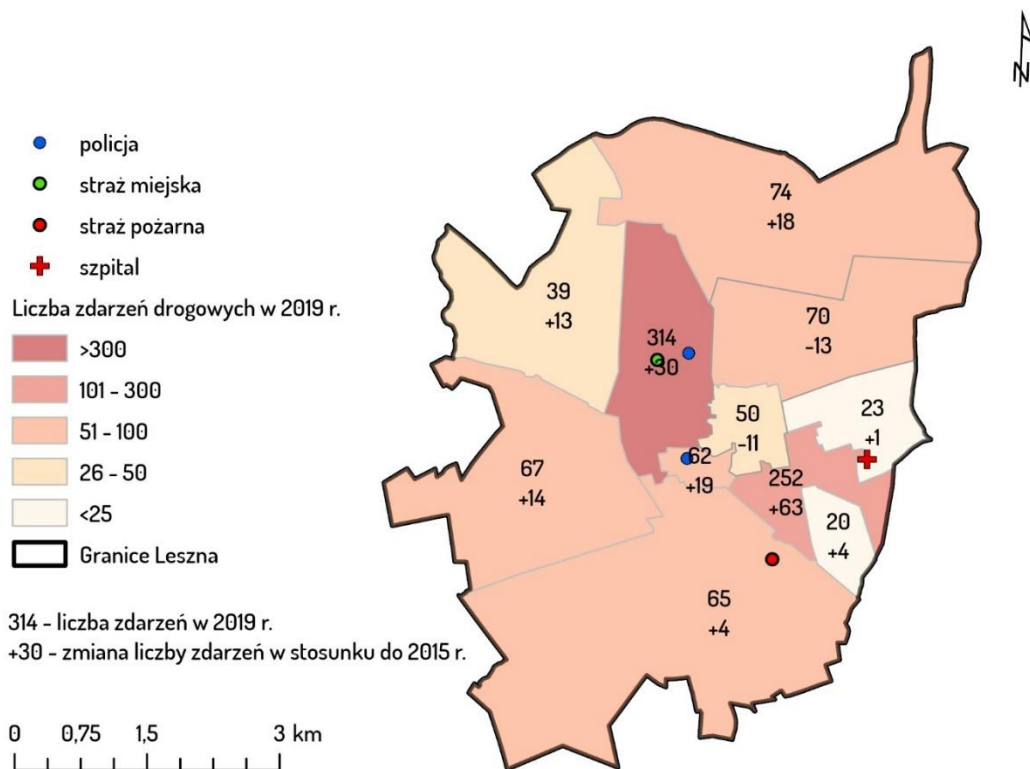
8. Bezpieczeństwo publiczne

Jednostkami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne w Lesznie są Komenda Miejska Policji oraz Straż Miejska. W mieście działa również szpital wojewódzki posiadający lądowisko dla helikopterów oraz Państwowa Straż Pożarna. Dane gromadzone w ramach monitoringu GPR wskazują na poprawę sytuacji związanej z poziomem przestępczości na terenie miasta, w zdecydowanej większości podobszarów w 2019 r. odnotowano spadek liczby przestępstw w stosunku do 2015 r. Do największej liczby przestępstw dochodzi w centralnych częściach miasta, pokrywa się to z obszarem rewitalizacji co jednoznacznie wskazuje na degradację tych podobszarów (Rys. 27).

Rys. 27. Liczba przestępstw w 2019 r.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Leszno

Innym czynnikiem świadczącym bezpośrednio o bezpieczeństwie mieszkańców są odnotowane zdarzenia drogowe, które w 2019 r. odnotowały w większości miasta zauważalny wzrost stosunku do 2015 r.. Może to świadczyć o pogorszeniu się bezpieczeństwa na drogach. Zaledwie w 1 z podobszarów zmalała liczba zdarzeń drogowych (Rys. 28).

Rys. 28. Liczba zdarzeń drogowych w 2019 r.
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Leszno

Działalność leszczyńskiej straży miejskiej świadczy o poprawianiu się wykrywalności wykroczeń na terenie miasta. Jak opisano wcześniej poziom przestępczości na terenie miasta ogólnie spada, a widoczne wzrosty w liczbie wykroczeń wynikają najpewniej ze zwiększonej liczby patroli. Natomiast odnotowany wyraźny wzrost pouczeń związanych z wykroczeniami w 2020 r. stanowi najprawdopodobniej następstwo kontrowersyjnych społecznie obostrzeń, które z uwagi na nie w pełni uregulowany stan prawny generowały częste konflikty z prawem na terenie całego kraju (Tab. 10).

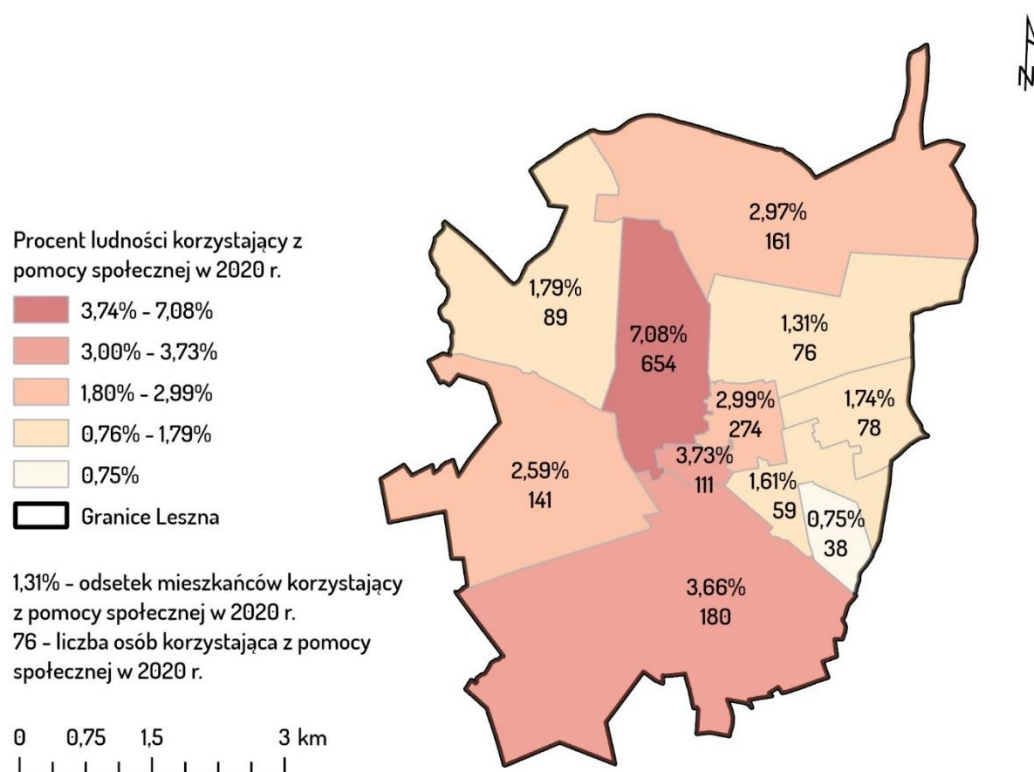
Tab. 10. Sposób rozwiązania wykroczeń przez Straż miejską w Lesznie

	2018	2019	2020
mandat karny	445	954	927
pouczenie	1938	1617	2774
wniosek do sądu	508	534	449
razem	2891	3105	4150

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie miasta Leszno za rok 2020

9. Polityka społeczna

Pomoc społeczna udzielana mieszkańcom Leszna charakteryzuje się dość nierównomiernym rozkładem. W znacznej części analizowanych podobszarów odsetek ludności korzystającej z pomocy społecznej nie przekraczał 3%. Wyjątek stanowi obszar na południu oraz 2 centralne obszary stanowiące tereny objęte działaniami rewitalizacyjnymi. Obszary wciąż pozostają w stanie kryzysowym, gdyż czynniki tj. bezrobocie były tam również wysokie (Rys. 29).

Rys. 29. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej w 2020 r.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Leszno

Tab. 11. Rodzaje pomocy społecznej udzielonej w 2018-2020 r.

Lp.	Powód udzielenia pomocy społecznej	Liczba rodzin		
		2018	2019	2020
1	długotrwała choroba	1 053	1 176	1081
2	ubóstwo	1 015	870	834
3	niepełnosprawność	680	630	554
4	bezrobocie	525	388	373
5	alkoholizm	210	181	151
6	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	195	180	209
7	ochrona macierzyństwa	135	117	107
8	bezdomność	122	126	118
9	trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	32	39	38
10	narkomania	29	28	18
Razem		3 996	3 735	3 483

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie miasta Leszno za rok 2020 i 2019

Głównym powodem udzielanej pomocy społecznej w Lesznie jest długotrwała choroba, której liczba osób, z oczywistych względów nie wykazuje tendencji spadkowych. Liczną grupę stanowi również ubóstwo, w tej dziedzinie widoczna jest jednakże poprawa, podobnie jak w pomocy z tytułu alkoholizmu i bezrobocia. Jediną grupą odnotowującą wzrost w stosunku do lat ubiegłych jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (Tab. 11).

Głównymi świadczeniami rodzinnymi, których udzielono w 2020 r. były zasiłki rodzinne na łączną kwotę ponad 3 mln zł. Dużą grupą udzielonych świadczeń były świadczenia rodzicielskie na kwotę ponad 1,2 mln zł. Szczegółowy wykaz rodzajów i wartości świadczeń udzielonych w 2020 r. zawiera Tab. 12. Warto nadmienić że w Lesznie funkcjonuje program „leszczyńskie becikowe” przysługujący matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu, jeżeli osoba ubiegająca się o świadczenie zamieszkuje na obszarze Miasta Leszna bez przerwy przez okres, co najmniej 12 miesięcy przed urodzeniem się dziecka i w dniu złożenia wniosku wraz z dzieckiem. Becikowe jest jednorazową wypłatą kwoty 1 000 zł. W 2020 r. z tego świadczenia skorzystało 515 rodziców.

Tab. 12. Rodzaje i wartości świadczeń rodzinnych udzielonych w 2020 r.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba udzielonych świadczeń	Wartość udzielonych świadczeń	Wartość zwrotu nienależnych świadczeń
1	zasiłki rodzinne	27 803	3 129 063,90	2 2036
2	dodatek z tytułu urodzenia dziecka	145	97 221,77	0
3	jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	366	366 000,00	0
4	dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	768	291 999,29	3289
5	dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	2 012	384 496,57	4610
6	dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	350	30 496,50	0
7	dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	1 837	195 221,36	427
8	dodatek na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	86	7 001,68	0
9	dodatek na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	115	7 414,83	69
10	dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	2 677	148 555,66	1300
11	dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	4 800	441 430,45	1092
12	świadczenie rodzicielskie	1 336	1 209 885,00	6529
13	program "Za życiem"	2	8 000,00	0
14	"Leszczyńskie becikowe"	515	515 000,00	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie miasta Leszna za rok 2020.

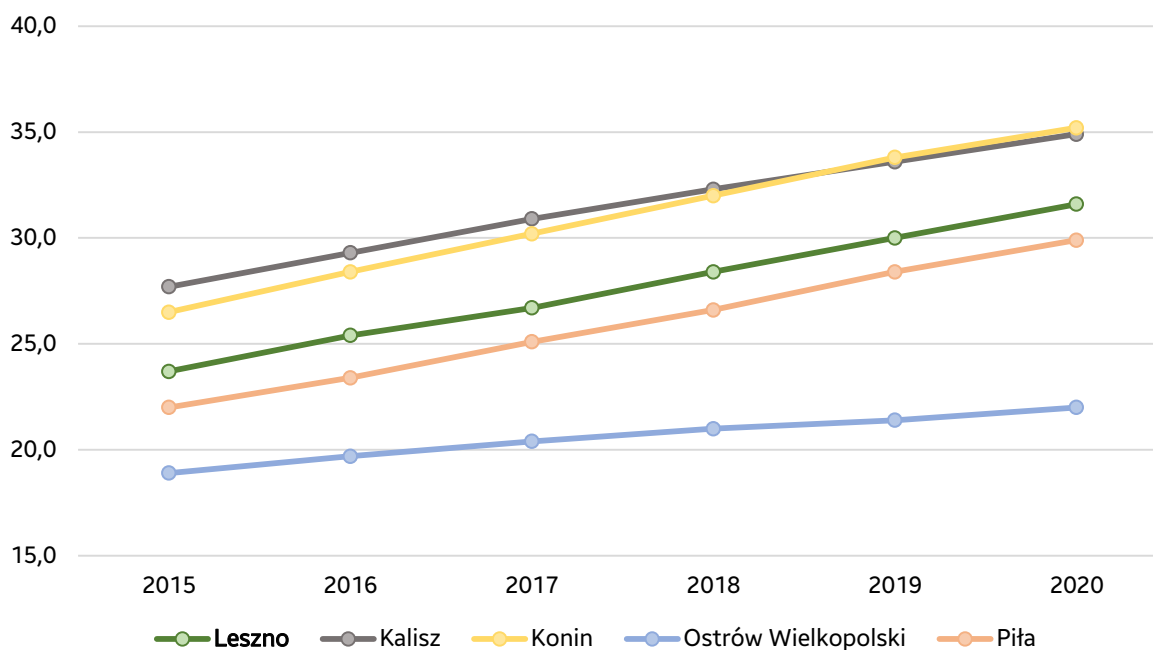
W przypadku świadczeń opiekuńczych największy udział w 2020 r. stanowiły zasiłki pielęgnacyjne, których udzielono łącznie 24 451, ich kwota wyniosła ponad 5,2 mln zł. Istotne znaczenie mają również świadczenie pielęgnacyjne, których kwota wyniosła ponad 5,7 mln zł (Tab. 13).

Tab. 13. Rodzaje i wartości świadczeń opiekuńczych udzielonych w 2020 r.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba udzielonych świadczeń	Wartość udzielonych świadczeń	Wartość zwrotu nienależnych świadczeń
1	zasiłek pielęgnacyjny	24 451	5 271 322,00	85 614,00
2	świadczenie pielęgnacyjne	3 185	5 750 176,00	1 989,00
3	specjalne zasiłki opiekuńcze	282	173 190,00	6 413,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie miasta Leszno za rok 2020.

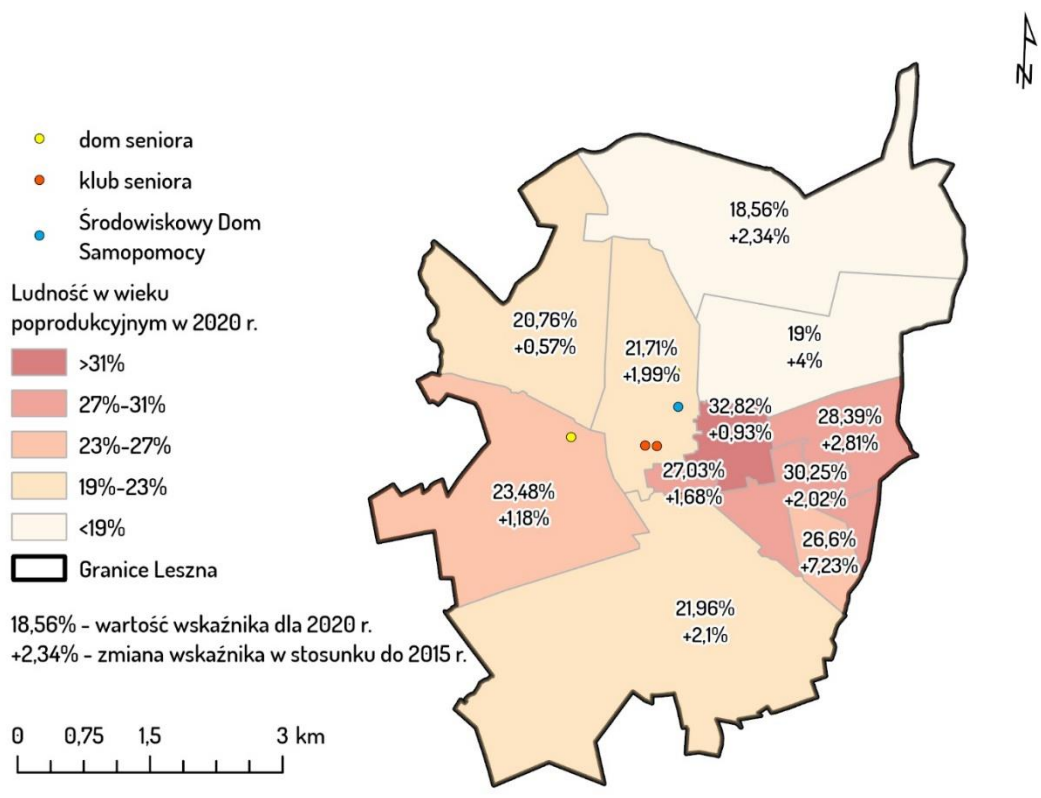
Obserwowanym w demografii Polskiego społeczeństwa trendem jest starzenie się populacji. W przypadku Leszna również występuje podobne zjawisko, które swoim charakterem jest bardzo zbliżone do występującego w podobnych miastach, czyli linowym wzrostem współczynnika obciążenia demograficznego. Wskaźnik dla Leszna w 2020 r. wyniósł 31,6, tym samym wzrósł z poziomu 23,7 z 2015 r. Zauważalnie starszą populację mają Kalisz oraz Konin, natomiast wyraźnie młodszą i starzejącą się wolniej Ostrów Wielkopolski (Rys. 30).

Rys. 30. Współczynnik obciążenia demograficznego w analizowanych miastach w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

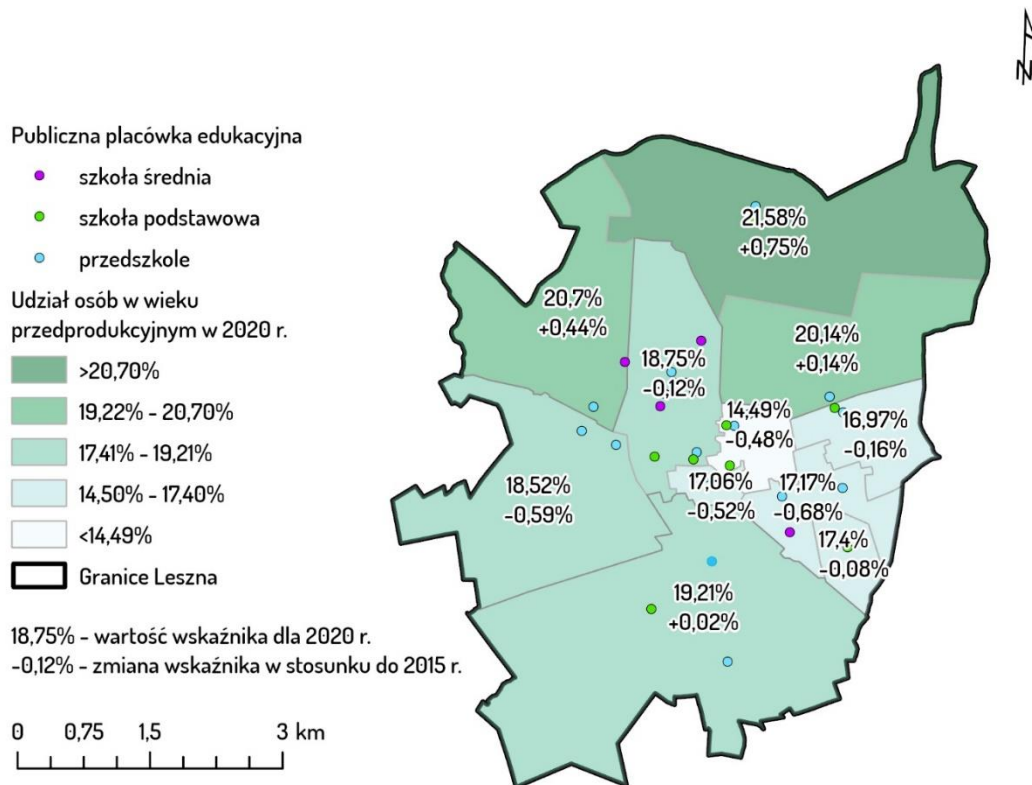
W ujęciu wewnątrzmijskim opisywane zjawisko ma bardzo nierównomierny rozkład. Centralne i wschodnie części miasta cechuje największy udział osób w wieku poprodukcyjnym, przekraczający 25%. Jednocześnie każdy z podobszarów odnotował przyrost wskaźnika na przestrzeni lat 2015-2020. Świadczy to wyraźnie o postępującym starzeniu się społeczeństwa Leszna, które będzie się dynamicznie nasilać w niektórych częściach miasta, zbliżając się lub przekraczając poziom 30% (Rys. 31).

Rys. 31. Ludność w wieku poprodukcyjnym w 2020 r.
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Leszno.

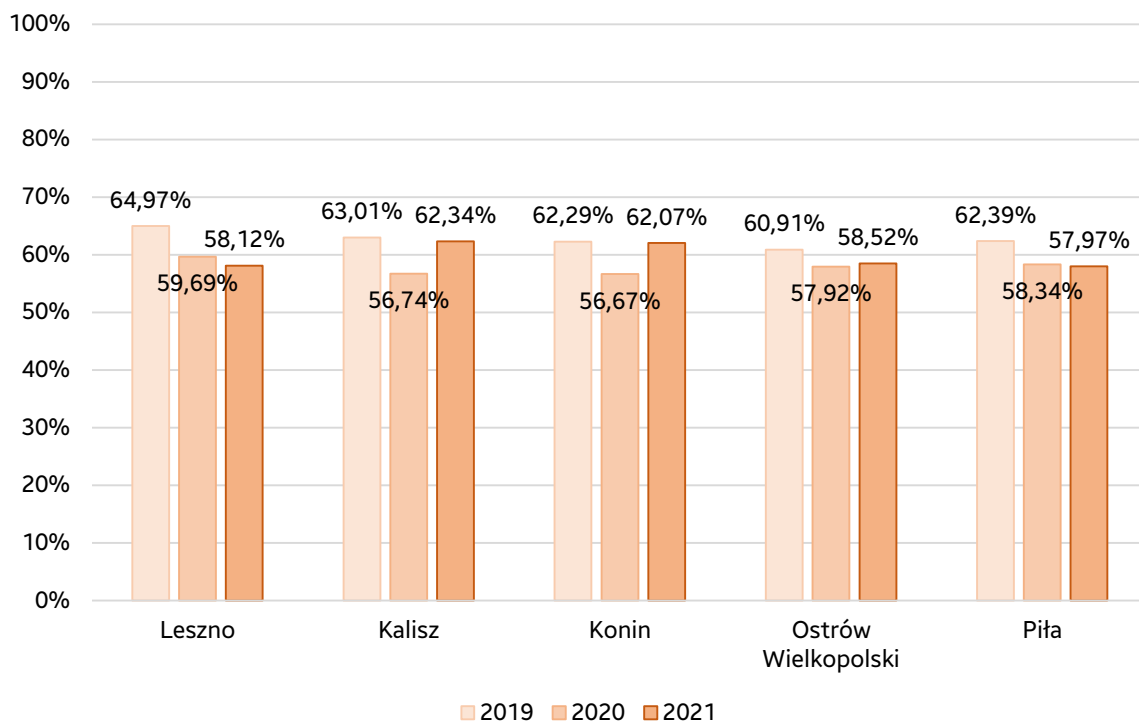
10. Edukacja i wychowanie

W 2020r. w Lesznie funkcjonowało 15 publicznych przedszkoli i 1 oddział przedszkolny przy szkole podstawowej, 10 szkół podstawowych, 3 licea ogólnokształcące, 5 zespołów szkół ponadpodstawowych i 1 szkoła specjalna. Sytuacja demograficzna pod względem udziału osób w wieku przedprodukcyjnym stanowi niejako odwrócenie rozkładu ludności w wieku poprodukcyjnym. Największy udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest obecny w północnej części miasta, gdzie wyłącznie przekracza 20%, natomiast w obszarze wschodnim nie przekracza często 18%. Jest to kolejny element świadczący o zjawisku starzenia się społeczności Leszna (Rys. 32).

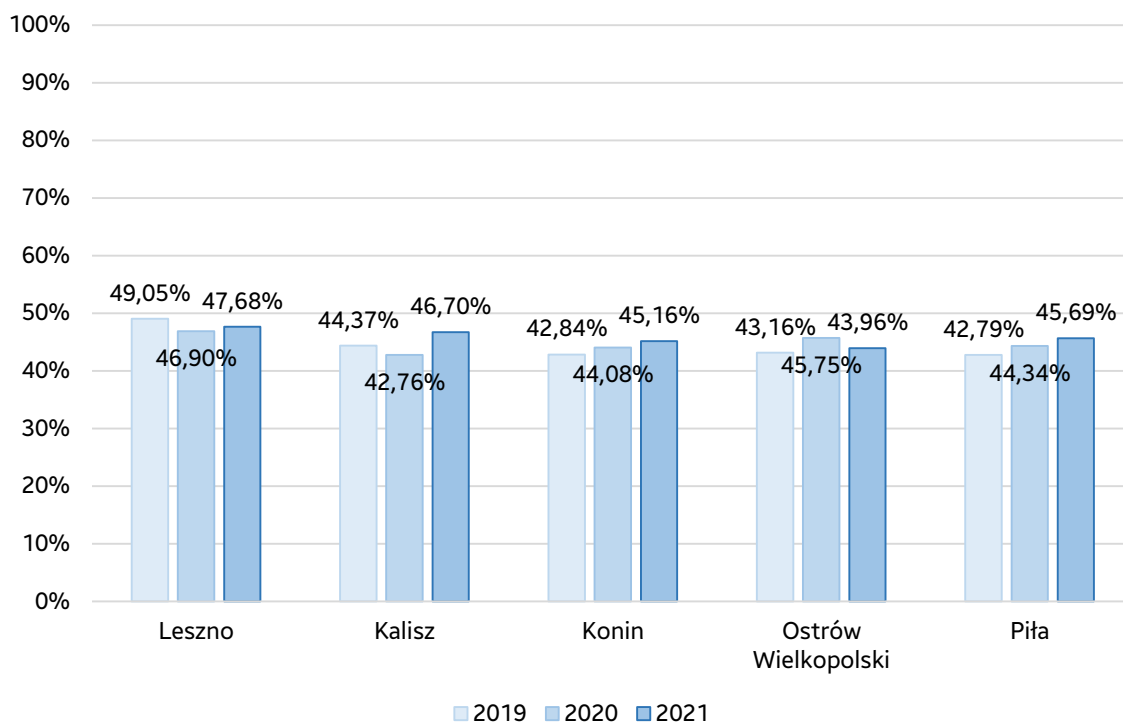

Rys. 32. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w 2020 r.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Leszno

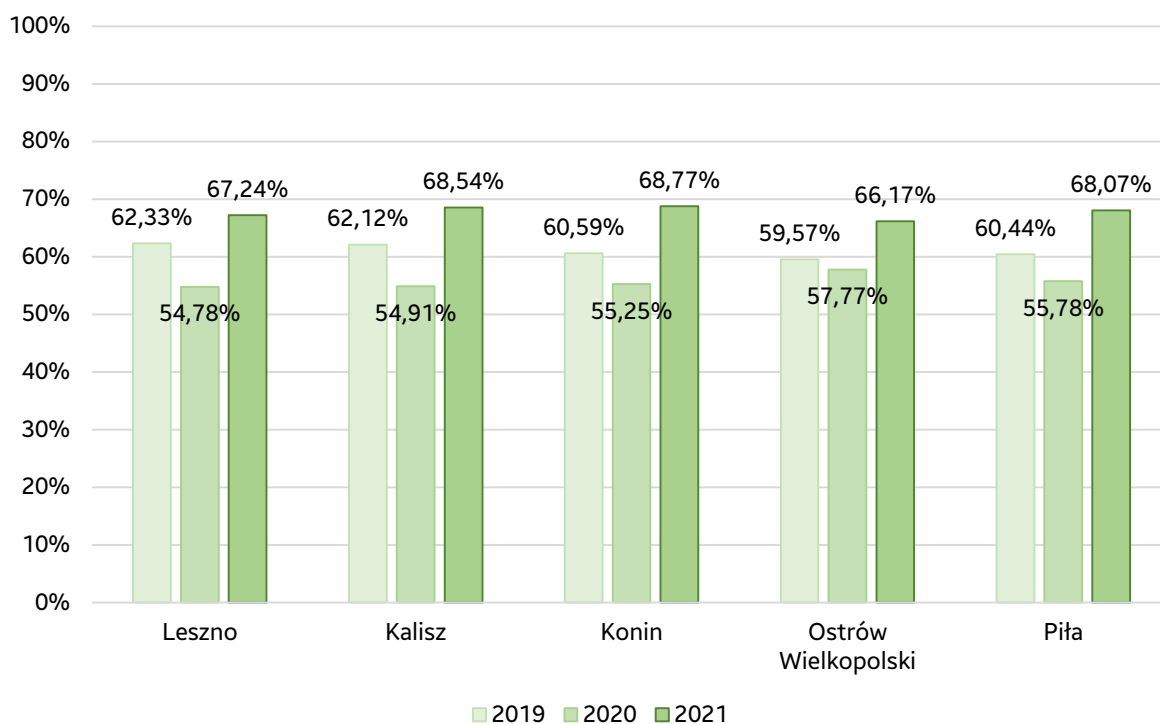
O jakości edukacji podstawowej świadczą wyniki egzaminów 8-klasisty. Pod tym względem Leszno prezentuje bardzo zbliżone poziom osiągnięty przez zdających w podobnych ośrodkach województwa. Jednakże da się zaobserwować, wyższe od porównywanych miast wyniki z matematyki oraz języka polskiego (poza 2021 r.). W przypadku języka angielskiego wyniki są nieznacznie gorsze lub porównywalne do innych miast (Rys. 33, Rys. 34, Rys. 35).

Rys. 33. Wyniki egzaminu 8-klasisty z języka polskiego
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Edukacji i Nauki.

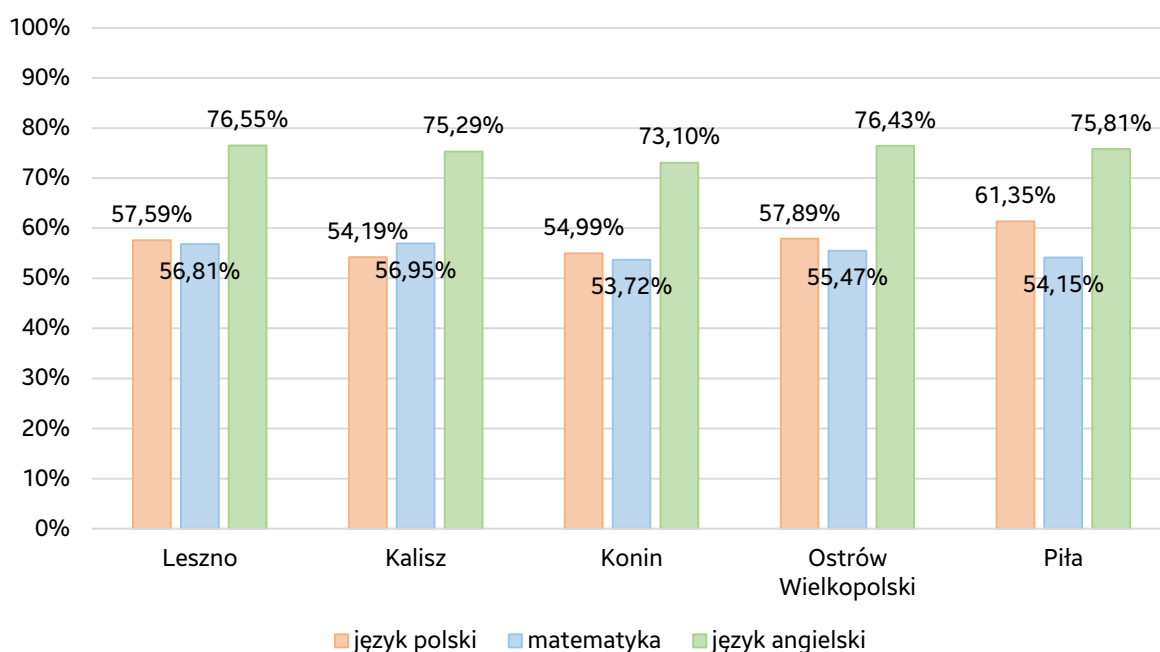

Rys. 34. Wyniki egzaminu 8-klasisty z matematyka
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Rys. 35. Wyniki egzaminu 8-klasisty z języka angielskiego
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Wyniki egzaminów maturalnych za 2021 r. stawiają Leszno na wysokim poziomie względem innych miast. W przypadku języka polskiego leszczyńscy maturzyści osiągnęli zauważalnie lepsze wyniki od kaliskich i konińskich i porównywalne do ostrowskich. W matematyce nieznacznie lepsi byli maturzyści z Kalisza, a egzamin z języka angielskiego maturzyści z Leszna napisali najlepiej na tle uczniów z pozostałych miast (Rys. 36).

Rys. 36. Wyniki egzaminów maturalnych na poziomie podstawowym w 2021 r.
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Na terenie Leszna funkcjonują 2 szkoły wyższe, są to Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego oraz Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Króla Stanisława Leszczyńskiego. Jednakże z uwagi na bliskość i łatwy dojazd do silnych w skali kraju środków akademickich we Wrocławiu i Poznaniu, leszczyńskie uczelnie wyższe nie stanowią podstawowego wyboru dla osób chcących podjąć się studiów wyższych. Natomiast unikalną wartość edukacyjną w skali regionu stanowi oferta szkoleniowo-edukacyjna związana z funkcjonującym w Lesznie lotniskiem. W ofercie znajdują się szkolenia dotyczące samolotów, szybowców, paralotni i spadochroniarstwa oraz pozostałe szkolenia specjalistyczne dotyczące m.in. mechaniki samolotów.

11. Kapitał społeczny - aktywność obywatelska

Pod względem aktywności obywatelskiej Leszno wypada bardzo korzystnie. Mieszkańcy chętnie angażują się w działalność inicjatyw obywatelskich dodatkowo dziedzina ta dynamicznie się rozwija. Na terenie miasta aktywnie działają organizacje pozarządowe, których rokrocznie przybywa, szczególnie widoczne jest to w liczbie fundacji i stowarzyszeń. Łączną liczbę poszczególnych organizacji w 2019 r. i 2020 r. prezentuje Tab. 14.

Tab. 14. Organizacje pozarządowe działające na terenie Leszna

Lp.	Rodzaj organizacji	Liczba podmiotów	
		2019	2020
1	fundacje	48	56
2	stowarzyszenia	139	158
3	kluby sportowe, związki sportowe, kluby szkolne i uczniowskie kluby sportowe	94	91
4	stowarzyszenia zwykłe w rejestrach nadzorowanych przez Prezydenta Miasta Leszna	16	22
5	spółdzielnie socjalne	7	7
6	inne organizacje społeczne	43	34
Razem		347	368

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Rocznej Programu Współpracy Organów Samorządowych Miasta Leszna z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze pożytku publicznego za rok 2019 i rok 2020

O rosnącym zaangażowaniu mieszkańców w funkcjonowanie miasta dobrze świadczy liczba ofert składanych w ramach inicjatywy lokalnej, która od lat wyraźnie rośnie. Jednocześnie rośnie wysokość dotacji na tego typu cele. Świadczy to o dobre współpracy między władzami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi (Tab. 15).

Tab. 15. Inicjatywy lokalne w Lesznie

Rok	Liczba złożonych ofert w ramach inicjatywy lokalnej	Liczba udzielonych dotacji	Łączna wysokość dotacji
2015	10	7	47 569,00
2016	17	9	71 226,00
2017	23	21	139 835,79
2018	29	15	88 944,66
2019	28	19	136 731,00
2020	33	18	243 957,00

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Rocznej Programu Współpracy Organów Samorządowych Miasta Leszna z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze pożytku publicznego za rok 2020

Współpraca pomiędzy samorządem oraz NGO odbywa się w oparciu o program współpracy. W ramach corocznych sprawozdań określone są wskaźniki związane z liczbą zgłoszeń, ofert itp. działań. Analiza przyjętych wskaźników świadczy o, w większości przypadków utrzymującym się poziomie współpracy, natomiast w przypadku sportu zauważalny jest wyraźny wzrost zaangażowania NGO w tą dziedzinę. Pandemia COVID-19 ma zauważalnie negatywny wpływ na aktywność obywatelską mieszkańców. Część wskaźników ma wyraźnie niższą wartość w 2020 r. np. liczba wolontariuszy współpracujących z Urzędem Miasta w poprzednich latach wahała się od 25-30, natomiast w 2020 r. było ich zaledwie 4. Wyraźnie zmalała również aktywność w zakresie „małych grantów”, liczby patronatów oraz wydarzeń w ramach AOL (Tab. 16).

Tab. 16. Wskaźniki w ramach oceny współpracy organów samorządowych z organizacjami pozarządowymi w Lesznie

Lp.	Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020
1	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w ramach ustawy o pożytku.	24	28	31	36	22
2	Liczba ofert złożonych w otwartych konkursach ofert w ramach ustawy o pożytku.	222	231	133	116	87
3	Liczba zawartych umów w otwartych konkursach ofert JST-NGO w ramach ustawy o pożytku	185	179	97	76	72
4	Liczba ofert złożonych w ramach „małych grantów” w ramach ustawy o pożytku	53	69	95	69	32
5	Liczba zawartych umów w ramach „małych grantów” w ramach ustawy o pożytku	47	58	84	64	28
6	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w ramach ustawy o sporcie	-	-	5	6	5
7	Liczba ofert złożonych przez NGO w ramach ustawy o sporcie	47	49	177	159	177
8	Liczba zawartych umów o realizację zadań publicznych w ramach ustawy o sporcie	44	38	135	112	117
9	Liczba ogłoszonych konkursów w ramach regrantingu	1	1	2	2	1
10	Liczba przedsięwzięć finansowanych w ramach regrantingu	5	5	12	16	10
11	Złożone oferty na realizację inicjatywy lokalnej	18	23	29	28	33
12	Liczba podpisanych umów na realizację inicjatywy lokalnej.	9	21	15	19	18
13	Liczba Patronatów	83	69	76	73	19
14	Liczba wydarzeń w ramach AOL	150	170	200	201	64
15	Liczba wystawców podczas festynu organizowanego w ramach AOL	130	182	206	204	inna forma wydarzenia
16	Liczba wolontariuszy współpracujących z Urzędem Miasta Leszna	b.d.	27	25	30	4

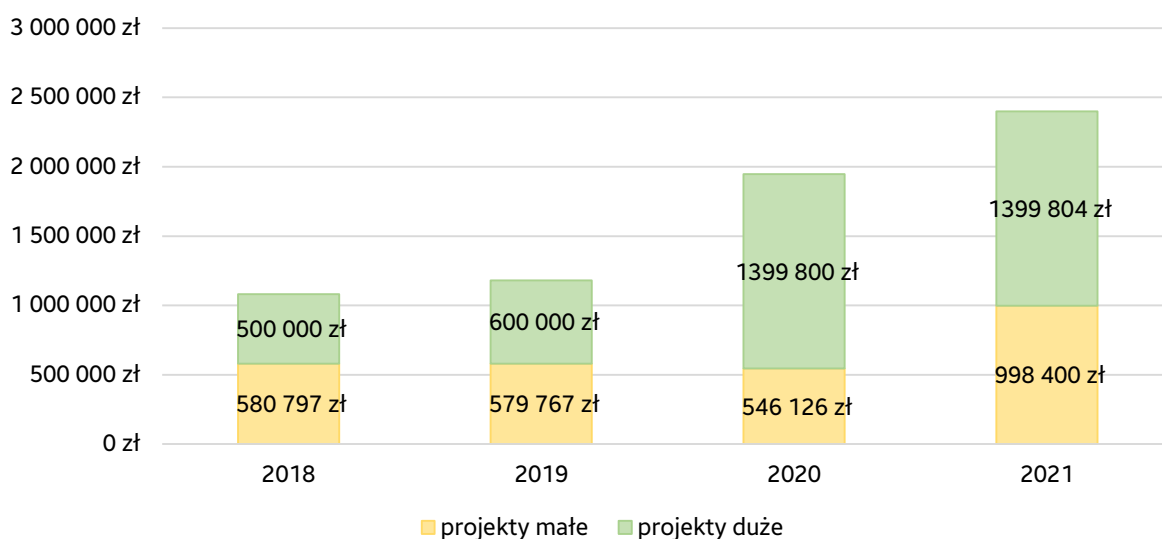
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Rocznej Programu Współpracy Organów Samorządowych Miasta Leszna z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze pożytku publicznego za rok 2020

Aktywność obywatelską widać wyraźnie w związku z Budżetem Obywatelskim Leszna. Rokrocznie mieszkańcy chętnie składają projekty do realizacji. Jak widać również po liczbie głosujących wyraźnie wzrasta zainteresowanie tego typu działaniami. Widoczne jest również rosnące finansowanie przeznaczane na projekty w ramach BO, w 2021 r. było to prawie 2,5 mln zł (Tab. 17, Rys. 37, Rys. 38).

Tab. 17. Liczba projektów związanych z Budżetem Obywatelskim

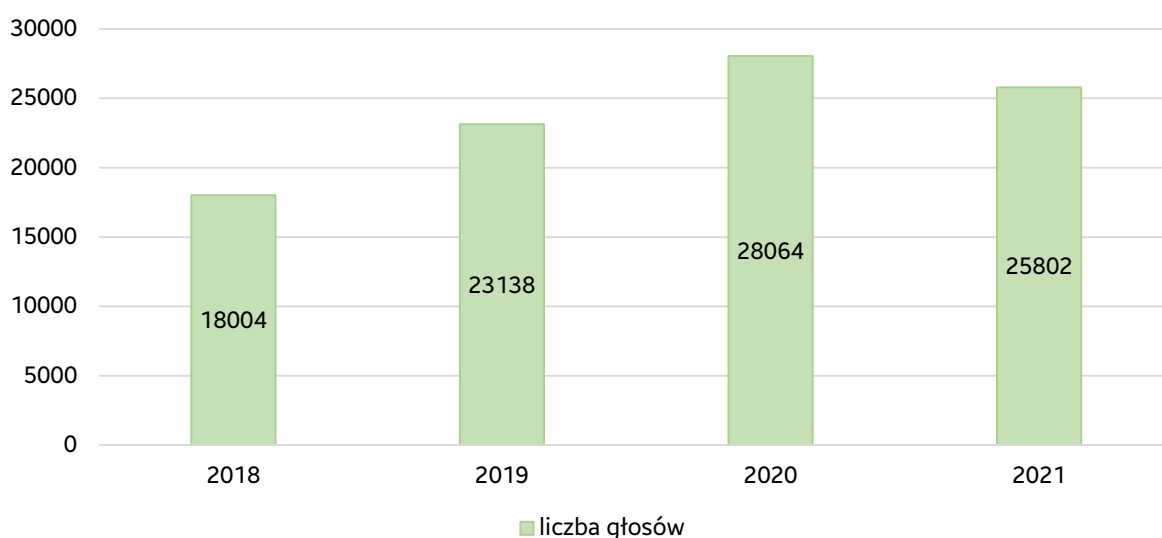
Lp.	Rodzaj projektu obywatelskiego	Liczba zakwalifikowanych projektów				Liczba realizowanych projektów			
		2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
1	projekty małe	9	10	11	9	5	5	3	5
2	projekty duże	8	9	7	6	1	1	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <https://leszno.konsultacjejst.pl/budzet-obywatelski>

Rys. 37. Kwoty przeznaczone na realizację projektów z Budżetu Obywatelskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <https://leszno.konsultacjejst.pl/budzet-obywatelski>

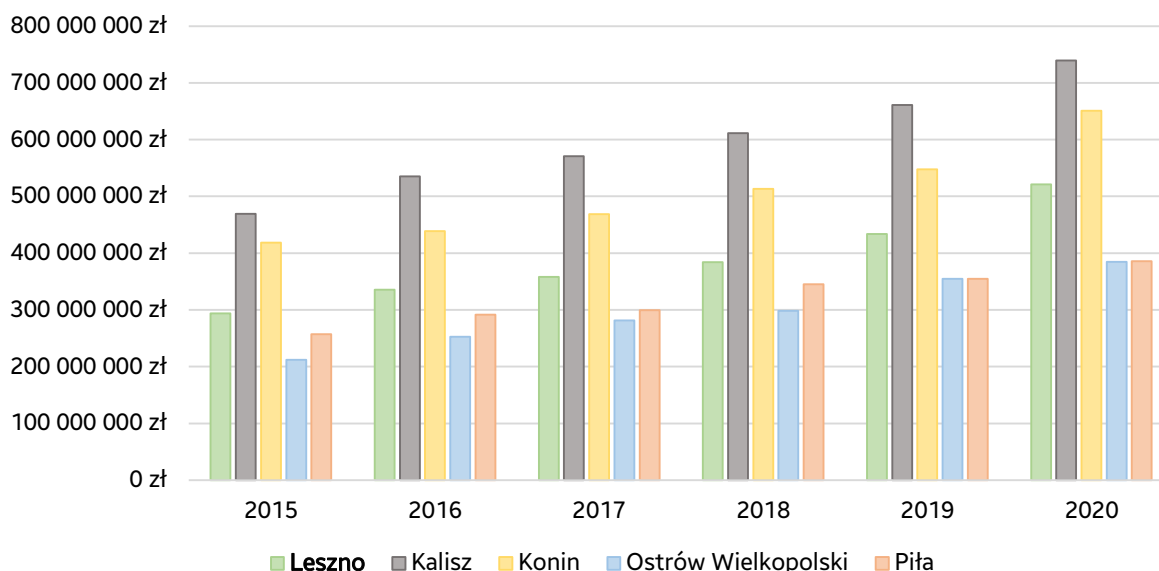

Rys. 38. Liczba oddanych głosów w ramach Budżetu Obywatelskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <https://leszno.konsultacjejst.pl/budzet-obywatelski>

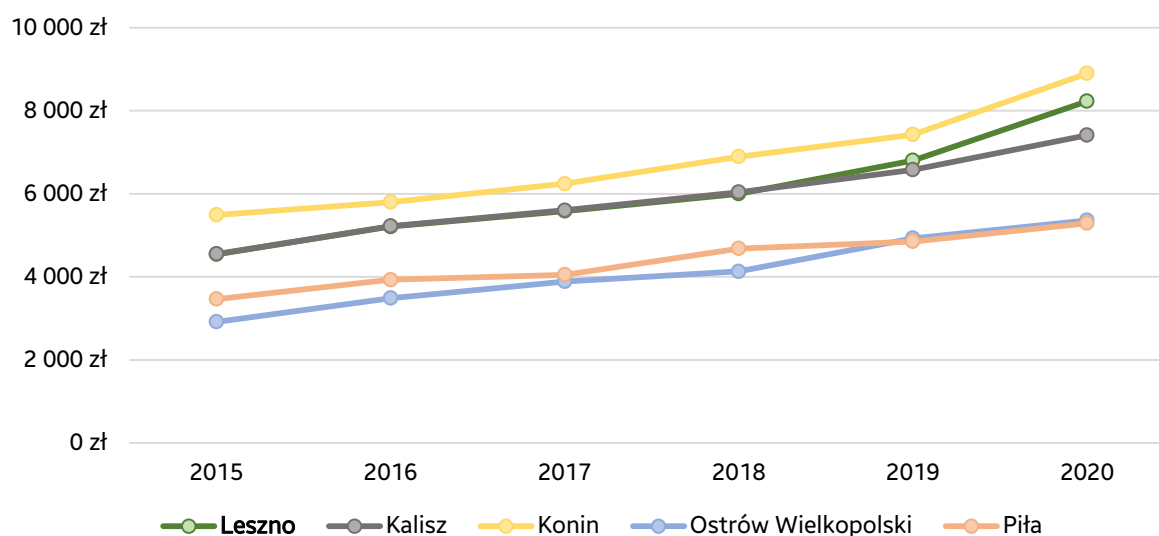
12. Finanse samorządowe,

Kondycję finansową Leszna należy ocenić pozytywnie. Dochody budżetowe rocznie notują stały wzrost z niecałych 300 mln zł w 2015 r. do ponad 520 mln zł w 2020 r. Na tle innych analizowanych miast Leszno notuje średnie dochody, zauważalnie wyższe od miast Piły i Ostrowa Wielkopolskiego oraz wyraźnie niższe od Konina i Kalisza. Warto podkreślić jest natomiast tempo wzrostu dochodów, wynoszące 177% w 2020 r. w stosunku do 2015 r. będące drugim najwyższym spośród analizowanych 5 miast, po Ostrowie Wielkopolskim (Rys. 39).

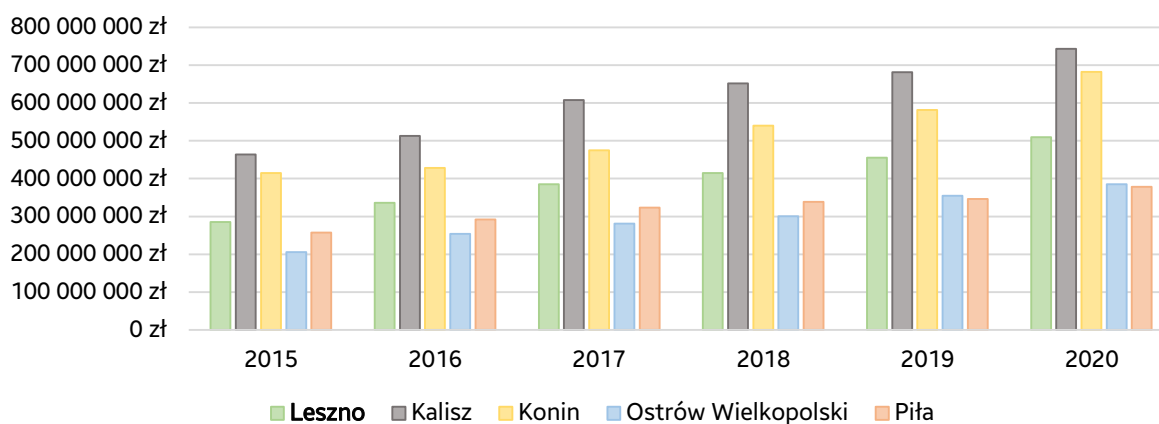
Rys. 39. Dochody ogólne budżetów analizowanych miast w latach 2015-2020
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Istotne znaczenie ma dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca, lepiej obrazujący poziom poszczególnych miast. W tym przypadku Leszno wypada bardzo dobrze zajmując drugie miejsce w stosunku do innych miast, osiągając dochód w wysokości 8 226,06 zł na 1 mieszkańca. Nieznacznie wyższym dochodem cechuje się Konin, natomiast wyraźnie niższe osiąga Piła i Ostrow Wielkopolski (Rys. 40).

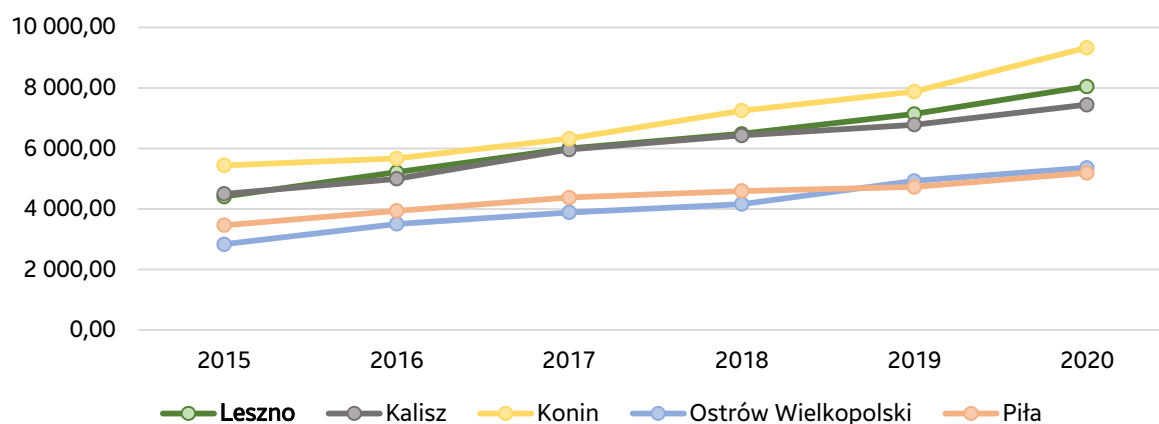
Rys. 40. Dochody miast ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Analogicznie do dochodów miast prezentują się ich wydatki. Również na przestrzeni lat odnotowano ciągły, roczny wzrost. W przypadku Leszna z poziomu ok. 285 mln zł w 2015 r. do niecałych 510 mln zł w 2020 r. Ponownie jest to drugi najwyższy wzrost, tym razem wynoszący 179% dla 2020 r. w stosunku do 2015 r.. Najszybszy wzrost wydatków odnotował Ostrów Wielkopolski (Rys. 41).

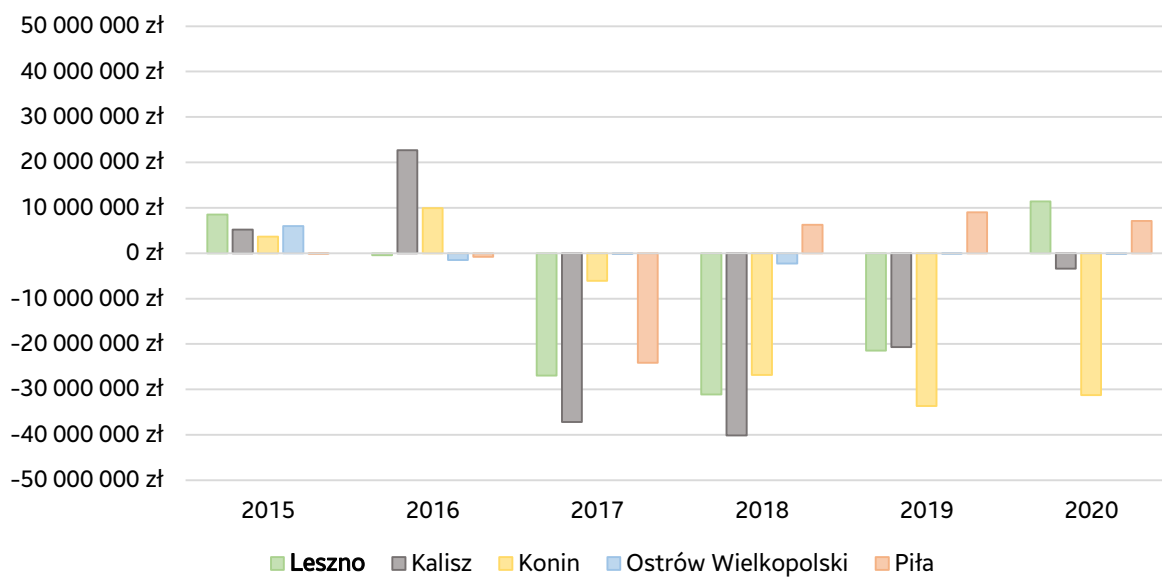
Rys. 41. Wydatki ogólne budżetów analizowanych miast w latach 2015-2020
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

W przypadku wydatków miast w przeliczeniu na 1 mieszkańca Leszno ponownie plasuje się na drugim miejscu po Koninie, osiągając 8 046,63 zł w 2020 r, natomiast w 2015 r. wydatki wyniosły 4 409,93 zł, będąc wówczas trzecimi po Koninie i Kaliszu. Wzrost na przestrzeni ostatnich lat miał charakter bardzo zbliżony do liniowego (Rys. 42).

Rys. 42. Wydatki miast ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Wskaźnikiem pokazującym kondycję finansową samorządu w poszczególnych latach jest saldo budżetowe. W przypadku analizowanych miast jest ono bardzo zróżnicowane w zależności od roku. W ogólnym ujęciu budżet Leszna w latach 2015-2020, dwukrotnie był dodatni – w 2015 r. i 2020 r., przy czym w 2016 r. był nieznacznie ujemny. W porównaniu do pozostałych miast warto uwagi jest że wspomniane nadwyżki budżetowe były kwotowo najwyższe w obu latach. Natomiast deficyty w latach 2017-2019 były drugimi najwyższymi spośród analizowanych miast.

Rys. 43. Saldo budżetów analizowanych miast w latach 2015-2020
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

13. Uwarunkowania instytucjonalne rozwoju miasta

Struktura organizacyjna Urzędu Miasta Leszna jest dość rozdrobniona. Wyodrębnia się 5 pionów organizacyjnych podległych: prezydentowi, dwóm jego zastępcom, sekretarzowi i skarbnikowi miasta. Każda z tych osób nadzoruje bezpośrednio po kilka lub nawet kilkanaście komórek organizacyjnych, na ogół nieposiadających dalszej wewnętrznej struktury podziału, ewentualnie pojedyncze, czasem dwie wyodrębnione komórki. Spłaszcza to hierarchię służbową, i wprawdzie być może mocno obciąża osoby nadzorujące, ale za to też prawdopodobnie znacząco ułatwia kontakty poziome pomiędzy poszczególnymi komórkami czy pracownikami. Jest to szczególnie przydatne w realizacji programów i przedsięwzięć horyzontalnych, czyli wymagających współpracy wielu różnych pracowników i jednostek organizacyjnych. Z tego punktu widzenia ułatwia realizację wielowątkowych zamierzeń jak na przykład gminny program rewitalizacji, w czym Leszno ma duże osiągnięcia, jak też rodzi nadzieję na sprawne działanie w przypadku realizacji przekrojowych i wymagających współdziałania (synergii) różnych sektorów (silosów) administracji publicznej, co może być niezbędne przy wdrażaniu przekrojowych celów strategicznych. Przy takim systemie organizacji pracownicy czują większą odpowiedzialność za powierzone im wycinki aktywności gminy, łatwiej wymieniają się informacjami z innymi pracownikami, a tym samym lepiej znają wszystkie uwarunkowania w otoczeniu swej indywidualnej aktywności. Model ten sprzyja również dobrej atmosferze pracy, poczuciu indywidualnej satysfakcji i koleżeństwu. Tym samym urząd może działać sprawniej, bez niepotrzebnych sporów kompetencyjnych, i przy minimalnym negatywnym efekcie „silosowości”, gdyż w praktyce „silosy” są niewielkie, a więc nie mają ani potencjału ani czasu na prowadzenie swoistych „gier korporacyjnych”.

Strukturę Urzędu tworzą następujące komórki organizacyjne:

- Audytor Wewnętrzny
- Biuro Centralnych Rozliczeń VAT Miasta Leszna
- Biuro ds. Uzależnień
- Biuro Gospodarki Komunalnej
- Biuro Gospodarki Lokalowej
- Biuro Informatyki
- Biuro Kadr i Płac
- Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków
- Biuro Pełnomocnika ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi
- Biuro Prasowe
- Biuro Prawne
- Biuro Rady Miejskiej
- Biuro Strefy Płatnego Parkowania
- Biuro Zamówień Publicznych
- Centrum Informacja Turystyczna
- Miejski Rzecznik Konsumentów
- Miejski Zarząd Dróg
- Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- Referat Administracyjno-Kancelaryjny
- Referat Dochodów
- Referat Gospodarczy
- Referat Rewitalizacji
- Referat Rozwoju Gospodarczego
- Referat Windykacji Referat Wydatków
- Samodzielne stanowisko ds. bezpieczeństwa informacji

- Sekretariat Prezydenta Miasta Leszna
- Stacja Biznes
- Straż Miejska
- Urząd Stanu Cywilnego
- Wydział Architektury, Planowania Przestrzennego i Budownictwa
- Wydział Budżetu
- Wydział Edukacji
- Wydział Finansowo-Księgowy
- Wydział Finansowo-Księgowy Referat Windykacji
- Wydział Geodezji, Kartografii i Katastru
- Wydział Gospodarki Nieruchomościami
- Wydział Inwestycji
- Wydział Komunikacji
- Wydział Kultury i Sportu
- Wydział Ochrony Środowiska
- Wydział Organizacyjny
- Wydział Podatków i Opłat
- Wydział Promocji i Rozwoju
- Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa
- Wydział Spraw Obywatelskich

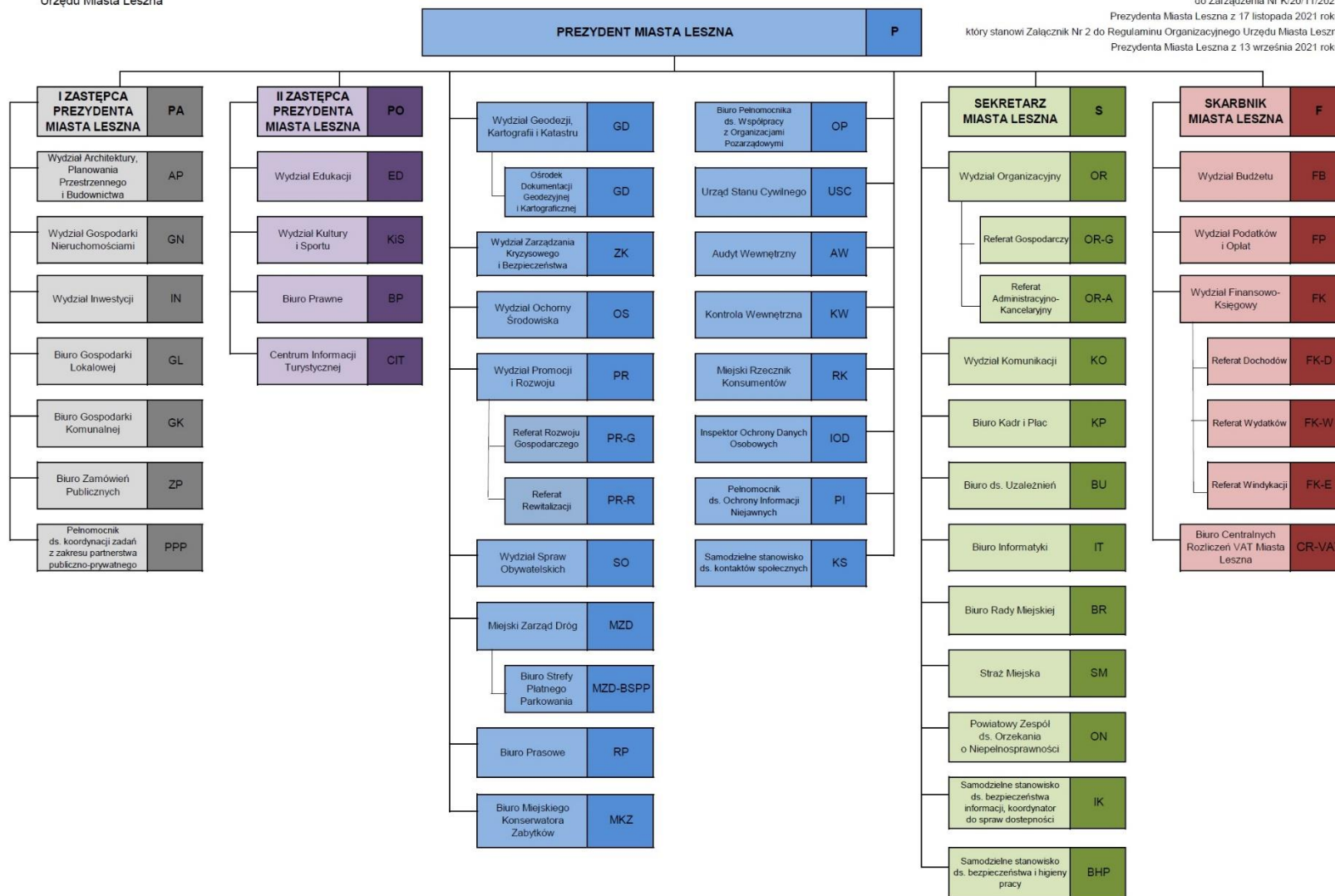
Strukturę ich podporządkowania i wzajemnych powiązań ukazuje schemat na kolejnej stronie. Bezpośrednio władzom miasta podporządkowane są również inne podmioty. Zgodnie z wykazem miejskich jednostek organizacyjnych, spółek komunalnych z udziałem miasta, instytucji kultury oraz administracji zespolonej w Lesznie działają:

1. Jednostki budżetowe pomocy społecznej i pieczy zastępczej:
 - a. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
 - i. Dom Seniora
 - ii. Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn
 - iii. Organizator Pieczy Zastępczej
 - b. Dom Pomocy Społecznej
 - c. Środowiskowy Dom Samopomocy
2. Jednostki budżetowe zaliczane do sektora finansów publicznych w zakresie oświaty:
 - a. Przedszkole Miejskie Nr 3 im. Bolka i Lolka
 - b. Przedszkole Miejskie Nr 4
 - c. Przedszkole Miejskie Nr 5
 - d. Przedszkole Miejskie Nr 6
 - e. Przedszkole Miejskie Nr 7 im. Misia Uszatka
 - f. Przedszkole Miejskie Nr 8 im. Czerwonego Kapturka
 - g. Przedszkole Miejskie Nr 10 im. Zielony Świat
 - h. Przedszkole Miejskie Nr 11 im. Marii Konopnickiej
 - i. Przedszkole Miejskie Nr 12
 - j. Przedszkole Miejskie Nr 13 im. Zdobywców Świata
 - k. Przedszkole Miejskie Nr 15
 - l. Przedszkole Miejskie Nr 18 im. Sportowa Kraina
 - m. Przedszkole Miejskie Nr 19 im. Leśna Kraina
 - n. Przedszkole Miejskie Nr 20 im. Baśniowa Kraina
 - o. Przedszkole Miejskie Nr 21 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Specjalnymi im. Przyjaciół Kubusia Puchatka
 - p. Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Marii Konopnickiej

- q. Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Obrońców Polskiego Morza
 - r. Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Marii Skłodowskiej - Curie
 - s. Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Adama Mickiewicza
 - t. Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Henryka Sienkiewicza
 - u. Szkoła Podstawowa Nr 7 im. Wojska Polskiego
 - v. Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego
 - w. Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Świętego Jana Pawła II
 - x. Szkoła Podstawowa Nr 12 im. Gen. Dyw. Stefana Roweckiego „Grota”
 - y. Szkoła Podstawowa Nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Króla Stanisława Leszczyńskiego
 - z. I Liceum Ogólnokształcące im. Rodu Leszczyńskich
 - aa. II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika z Oddziałami Dwujęzycznymi i Międzynarodowymi
 - bb. III Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego
 - cc. Zespół Szkół Ekonomicznych im. Jana Amosa Komeńskiego
 - dd. Zespół Szkół Technicznych – Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. 55 Poznańskiego Pułku Piechoty
 - ee. Zespół Szkół Rolniczo-Budowlanych im. Synów Pułku
 - ff. Zespół Szkół Nr 4 im. Powstańców Wielkopolskich
 - gg. Zespół Szkół Elektroniczno-Telekomunikacyjnych
 - hh. Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka
 - ii. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
 - jj. Międzyszkolny Ośrodek Sportowy
 - kk. Bursa Międzyszkolna Nr 1
 - ll. Zespół Obsługi Jednostek Oświatowych Miasta Leszna
3. Zakłady budżetowe gospodarki komunalnej:
 - a. Miejski Zakład Budynków Komunalnych w Lesznie
 - b. Miejski Zakład Komunikacji w Lesznie
 4. Zakłady budżetowe kultury fizycznej:
 - a. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Lesznie
 5. Spółki komunalne z udziałem miasta:
 - a. Miejski Zakład Oczyszczania sp. z o. o.
 - b. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o.
 - c. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o.
 - d. Leszczyńskie Centrum Biznesu sp. z o.o.
 - e. Samorządowy Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o. o.
 - f. Gminne Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o.
 - g. Miejski Zakład Zieleni w Lesznie sp. z o.o.
 - h. Lotnisko Leszno sp. z o.o.
 6. Instytucje kultury:
 - a. Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka
 - b. Miejskie Biuro Wystaw Artystycznych
 - c. Miejski Ośrodek Kultury
 - d. Teatr Miejski
 7. Jednostki administracji zespolonej:
 - a. Powiatowy Urząd Pracy
 - b. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej
 - c. Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego dla Miasta Leszna

Schemat Struktury Organizacyjnej
Urzędu Miasta Leszna

Załącznik Nr 1
do Zarządzenia Nr K/20/11/2021,
Prezydenta Miasta Leszna z 17 listopada 2021 roku,
który stanowi Załącznik Nr 2 do Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Leszna
Prezydenta Miasta Leszna z 13 września 2021 roku.

Rys. 44. Schemat struktury organizacyjnej Urzędu Miasta Leszna
Źródło: BIP Leszno

14. Wnioski z analizy

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy w sytuacji społecznej gospodarczej i przestrzennej miasta Leszna są generalnie pozytywne - w całym przekroju zagadnień. Nie będzie to ułatwiać formułowania celów strategicznych dalszego rozwoju, trudno bowiem tu o jakieś szczególne działania naprawcze. We wszystkich sferach życia społeczno-gospodarczego i stanu przestrzeni jest więcej pozytywów niż negatywów. Oczywiście nawet drobne niedobory, mankamenty czy negatywne trendy należy korygować. Ale nawet sumując wszystkie tego typu potencjalne konieczności korekt, trudno w tym mieście stworzyć jakiś szeroko zakrojony program. Jego podstaw należy raczej poszukiwać w rozwoju aspiracji społecznych, przemianach cywilizacyjnych, nowych wyzwaniach kulturowych i ewolucji modelu życia, a także w wykorzystaniu przewag konkurencyjnych, które już istnieją. Wszystkie te czynniki nie dają się poznać poprzez badania ilościowe, odnoszące się do obiektywnych wskaźników, a mogą pochodzić przede wszystkim z badań postaw i oczekiwań społecznych, a także potencjału i aktywności lokalnych liderów.

1. W ostatnich latach znacząco wzrosła dostępność komunikacyjna Leszna, sprzyjając mobilności ludności. Jednocześnie przejściowo zmalało zapotrzebowanie na usługi transportowe, i w tym względzie trudno obecnie przewidywać przyszłe trendy. Wydaje się, że część zjawisk wynikających z pandemii ma znamiona trwałości. Burzy to szereg utartych poglądów, na przykład na temat struktury przestrzeni publicznych czy roli transportu publicznego. Ciekawym, dającym się zaobserwować zjawiskiem, jest rozszerzenie powiązań regionalnych miasta i na przykład wzrost znaczenia sąsiedztwa z Wrocławiem, który stał się istotnym węzłem społeczno-kulturowym i innowacyjno-gospodarczym, mogącym mieć wpływ na trendy rozwojowe Leszna.
2. Jeśli chodzi o ludność i procesy demograficzne Leszno jest w dobrej sytuacji. Wprawdzie statystyka mówi o nieznacznym spadku populacji, to głębsze analizy wykazują, że może to być błędna interpretacja faktycznych zjawisk. Mamy prawdopodobnie do czynienia z tak zwaną „rozproszoną koncentracją”, gdy na skutek wzrostu standardu zamieszkiwania, brakuje atrakcyjnych terenów mieszkaniowych w obrębie granic administracyjnych Leszna. Następuje więc proces suburbanizacji, co potwierdza wzrost liczby mieszkańców w tak zwanych „gminach obwarzankowych”, czyli otaczających Leszno. Sumaryczna liczba ludności w mieście i okolicy wzrasta. Trudno jest ocenić przyszłe trendy, wobec istotnych zmian w polityce społecznej i prorodzinnej państwa, ale żadne dostępne dane nie wskazują na groźbę zjawiska depopulacji. Oczywiście następuje proces starzenia ludności i to powinno być uwzględnione w strategii. Można założyć, że liczba mieszkańców miasta będzie względnie stabilna, uwzględniając jego najbliższe sąsiedztwo, natomiast czynnikiem, który będzie w najistotniejszy sposób wpływał na rozwój i zapotrzebowanie terenów będzie wzrost standardów: zamieszkiwania, wypoczynku, świadczenia pracy, tożsamości społeczno-kulturowej, a także, co być może najistotniejsze - aktywności obywatelskiej. Ważnym komponentem sytuacji społecznej i ludnościowej Leszna jest dynamiczny wzrost liczby cudzoziemców, osiedlających się tu na stałe, zwłaszcza narodowości ukraińskiej. Ludność na łątwo i względnie szybko asymiluje się w polskiej społeczności, jednak zachowuje swoją odrębność. Na tej odrębności można budować pozytywne zmiany, ale można też doprowadzać w dłuższej perspektywie do sytuacji krytycznych. Dlatego w strategii ten komponent musi być kompleksowo uwzględniony.
3. Gospodarka zawsze była silną stroną Leszna i regionu, którego historycznie jest stolicą. Tak jest również obecnie - gospodarka ma się dobrze, rynek pracy jest w zasadzie stabilny. Istnieją zróżnicowania wewnątrzgminne w tym zakresie, co wymaga uwzględnienia w strategii. Natomiast ważne jest podtrzymanie innowacyjnego charakteru gospodarki, na co gmina ma niewielki bezpośredni wpływ. Ale może działać pośrednio, stwarzając lepsze warunki do rozwoju tego typu przedsięwzięć, chociażby przez zapewnienie wysokich kompetencji zawodowych lokalnej

społeczności. Tutaj działania wymagają czasu i współpracy pomiędzy wielu instytucjami a także koncentracji na najbardziej obiecujących branżach i zawodach, najlepiej osadzonych w lokalnej i regionalnej tradycji.

4. Pod względem infrastruktury technicznej Leszno należy do najlepiej zaopatrzonych miast w kraju. Sygnalizowane są problemy z gospodarką odpadami, które wymagają rozwiązania strategicznego we współpracy i powiązaniu organizacyjno-funkcjonalnym z otaczającymi gminami.
5. Środowisko naturalne jest również silną stroną Leszna, mimo że w samych jego granicach administracyjnych nie występują najwartościowsze obszarowe komponenty środowiska, a jedynie pojedyncze pomniki przyrody. Natomiast zachowany jest czytelny układ przestrzenny w układzie północ północny wschód - południe południowy zachód, zapewniający efektywną wymianę mas powietrza, czyli tak zwane "przewietrzanie" i efektywne powiązanie z systemem przyrodniczym poza granicami Leszna. A ten, mimo dominacji terenów rolnych, jest bardzo rozbudowany i atrakcyjny.
6. W bardzo dobrej kondycji jest także sfera kultury, co wydaje się być związane z wysokim rozwojem cywilizacyjnym i wynikającym stąd wzrostem potrzeb społecznych w zakresie kultury w tym także kultury wysokiej. Jest to wyraźnie widoczne w Lesznie, choć być może umyka nieco statystyce. Kultura Jawi się, jako jedna z podstawowych sfer, na której należałoby oprzeć przyszły rozwój miasta.
7. Sport, rekreacja i turystyka są również w bardzo dobrej kondycji, zwłaszcza historyczne już specjalności Leszna w postaci żużla i szybownictwa. Na kanwie wysokiego zainteresowania sportem, a także modelu życia, podkreślającego znaczenie aktywnej rekreacji, można oprzeć w dużym stopniu kwestię integracji społeczności lokalnej, bardzo ważnej dla wsparcia realizacji potencjalnych celów strategicznych w sferze społecznej.
8. Rozwój przestrzenny Leszna należy również ocenić pozytywnie, zarówno pod względem prowadzonej polityki przestrzennej, sterowania procesami zagospodarowywania przestrzeni (planowania przestrzennego), jak i w realnej kondycji przestrzeni. Uchwalone i na bieżąco aktualizowane dokumenty planistyczne oraz inne dokumenty dotyczące sfer powiązanych z funkcjonowaniem przestrzeni, na przykład transportu czy preferencji mieszkańców, dają dobrą podstawę merytoryczną do propozycji przekształceń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta. Będzie on integralną częścią strategii, ale także może mieć znaczenie dla potencjalnych projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni.
9. Bezpieczeństwo publiczne, tak jak inne analizowane sfery, jest również w dość dobrej kondycji, a co więcej – także trendy w tym względzie są pozytywne. Wyjątkiem jest bezpieczeństwo komunikacyjne, będące w regresie. Stanowi to oczywistą wskazówkę dla formułowania celów strategicznych w zakresie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, jak i kształtowania przestrzeni publicznych.
10. Polityka społeczna w Lesznie realizowana jest w pełnym zakresie tradycyjnych form pomocy społecznej. Ale zaangażowanie miasta w tworzenie i realizację programu rewitalizacji spowodowało zainteresowanie, adaptowanie i zastosowanie wielu nowatorskich form polityki społecznej, co wymaga kontynuowania w szerszym zakresie. W szczególności warto zastanowienia jest, co wynika z przeprowadzonej diagnozy i doświadczenie rewitalizacji, by wzmocnić działania w zakresie polityki społecznej w poszczególnych dzielnicach. Więcej informacji tym zakresie, które mogłyby przyczynić się do właściwego sformułowania celów strategicznych, należałoby pozyskać w trakcie partycypacyjnego procesu formułowania strategii.

11. Edukacja i wychowanie są silną stroną Leszna, a mimo to wymagają istotnego uwzględnienia w strategii oraz znacznego wysiłku przy wdrażaniu. Wprawdzie na poziomie szkoły podstawowej i średniej osiągnęte wyniki są bardzo dobre, to brakuje mechanizmów zatrzymania zdolnej młodzieży w mieście lub zachęcania jej do powrotu ze studiów do rodzinnego miasta. Koniecznym jest rozbudowa potencjału szkolnictwa wyższego w Lesznie i dostosowania go do realnych potrzeb rynku pracy i ambicji współczesnej młodzieży.
12. Kapitał społeczny, wyrażający się głównie w aktywności obywatelskiej, jest również silną stroną Leszna, ale wydaje się, że na tym polu należałoby przyjąć zupełnie nowe wskaźniki i znacznie bardziej holistyczny punkt widzenia. Przede wszystkim należy postawić na rzeczywiste współuczestnictwo mieszkańców w procesie rozwoju, nie tylko poprzez rutynowe formuły konsultacyjne. Aby jeszcze bardziej pobudzić lub wykorzystać obserwowaną już aktywność, należy dużą wagę w przyszłej strategii przypisać kształtowaniu więzi społecznych, budowaniu poczucia tożsamości i dumy z miasta.
13. Finanse władz samorządowych są w dobrej kondycji. Warunkiem jej podtrzymania jest przede wszystkim wzrost zamożności mieszkańców, a ten wiąże się z dostępnością zaawansowanych i atrakcyjnych miejsc pracy - na obszarze miasta lub poza nim. To, co musi być zrealizowane w samym mieście, to możliwość podnoszenia kompetencji pracowniczych. Natomiast zasady dobrego gospodarowania są historycznie przypisane Wielkopolsce, a w niej Leszno zawsze należało do czołówki. I tak prawdopodobnie zawsze będzie, niezależnie od układu celów strategicznych w strategii.
14. Pozytywnym aspektem jest też to, że w instytucjonalnym układzie podmiotów zarządzających rozwojem miasta nie widać zagrożeń i można sformułować podobne oceny jak w punkcie poprzednim. Jednak zwraca uwagę rzecz charakterystyczna, którą jest tak zwana „płaska struktura organizacyjna”. Pobudza ona do aktywności, innowacyjności, daje poczucie satysfakcji, rodzi koleżeńskie więzi. Jest to na pewno obiecujący komponent procesu wdrażania przyszłej strategii.

15. Spis rysunków

Rys. 1. Sieć głównych dróg kołowych regionu	4
Rys. 2. Sieć kolejowa regionu	5
Rys. 3. Schemat dostępności czasowej pobliskich miast wojewódzkich.....	6
Rys. 4. Demografia analizowanych miast wraz z prognozą demograficzną	7
Rys. 5. Liczba ludności w 2020 r.	8
Rys. 6. Saldo migracji Leszna w latach 2016-2020	8
Rys. 7. Przyrost naturalny Leszna w latach 2015-2020.....	9
Rys. 8. Stopa bezrobocia w analizowanych miastach w latach 2015-2020	10
Rys. 9. Bezrobocie w grupie osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.....	11
Rys. 10. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w analizowanych miastach w latach 2015-2020 ..	11
Rys. 11. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w 2020 r.	12
Rys. 12. Wpływy z PIT do budżetu miast w przeliczeniu na 1 mieszkańca	13
Rys. 13. Wpływy z CIT do budżetu miast w przeliczeniu na 1 mieszkańca	13
Rys. 14. Tereny cenne przyrodniczo w okolicach Leszna	14
Rys. 15. Uwarunkowania ekofizjograficzne.....	15
Rys. 16. Powierzchnia gleb rolnych według klas bonitacyjnych	16
Rys. 17. Procentowy udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w analizowanych miastach	
Rys. 18. Procentowy udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w analizowanych miastach	
.....	17
Rys. 19. Procentowy udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej w analizowanych miastach.....	17
Rys. 20. Liczba zarejestrowanych czytelników w bibliotekach publicznych	19
Rys. 21. Frekwencja na wystawach Miejskiego Biura Wystaw Artystycznych w Lesznie	20
Rys. 22. Dotacja celowa z budżetu na finansowanie i dofinansowanie zadań publicznych zleconych do realizacji stowarzyszeniom.....	21
Rys. 23. Sytuacja finansowa MOSiR w Lesznie	22
Rys. 24. Użytkowanie terenów w Lesznie	25
Rys. 25. Przeznaczenie terenów.....	26
Rys. 26. Saldo migracji w Lesznie i przyległych gminach w latach 2016-2020	27
Rys. 27. Liczba przestępstw w 2019 r.	28
Rys. 28. Liczba zdarzeń drogowych w 2019 r.	29
Rys. 29. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej w 2020 r.....	30
Rys. 30. Współczynnik obciążenia demograficznego w analizowanych miastach w latach 2015-2020....	32
Rys. 31. Ludność w wieku poprodukcyjnym w 2020 r.....	33
Rys. 32. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w 2020 r.....	34
Rys. 33. Wyniki egzaminu 8-klasisty z języka polskiego	35
Rys. 34. Wyniki egzaminu 8-klasisty z matematyka	35
Rys. 35. Wyniki egzaminu 8-klasisty z języka angielskiego	36
Rys. 36. Wyniki egzaminów maturalnych na poziomie podstawowym w 2021 r.	36
Rys. 37. Kwoty przeznaczone na realizację projektów z Budżetu Obywatelskiego	40
Rys. 38. Liczba oddanych głosów w ramach Budżetu Obywatelskiego	40
Rys. 39. Dochody ogólne budżetów analizowanych miast w latach 2015-2020	41
Rys. 40. Dochody miast ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca	41
Rys. 41. Wydatki ogólne budżetów analizowanych miast w latach 2015-2020.....	42
Rys. 42. Wydatki miast ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca	42
Rys. 43. Saldo budżetów analizowanych miast w latach 2015-2020	43
Rys. 44. Schemat struktury organizacyjnej Urzędu Miasta Leszna.....	47

Spis tabel

Tab. 1. Liczba cudzoziemców zameldowanych na pobyt czasowy i stały w Lesznie.....	9
Tab. 2. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON wg klas wielkości	12
Tab. 3. Wykaz wydarzeń organizowanych przez Miejski Ośrodek Kultury w Lesznie	18
Tab. 4. Zespoły artystyczne prowadzone przez Miejski Ośrodek Kultury w Lesznie	19
Tab. 5. Liczba imprez organizowanych przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Lesznie w raz z liczbą uczestników	19
Tab. 6. Działalność Teatru Miejskiego w Lesznie	20
Tab. 7. Wydatki finansowe związane ze sportem	22
Tab. 8. Imprezy promujące turystykę w Lesznie.....	23
Tab. 9. Powierzchnia terenów według funkcji zgodnie ze studium	24
Tab. 10. Sposób rozwiązania wykroczeń przez Straż miejską w Lesznie.....	29
Tab. 11. Rodzaje pomocy społecznej udzielonej w 2018-2020 r.	30
Tab. 12. Rodzaje i wartości świadczeń rodzinnych udzielonych w 2020 r.	31
Tab. 13. Rodzaje i wartości świadczeń opiekuńczych udzielonych w 2020 r.	32
Tab. 14. Organizacje pozarządowe działające na terenie Leszna.....	38
Tab. 15. Inicjatywy lokalne w Lesznie	38
Tab. 16. Wskaźniki w ramach oceny współpracy organów samorządowych z organizacjami pozarządowymi w Lesznie	39
Tab. 17. Liczba projektów związanych z Budżetem Obywatelskim	40